

Solvendi Fideles peccantes, qui sunt de Corpus Christi mystico, quod est Ecclesia, cuius ipse caput est; iuxta illud Colos. 1. Et ipse (Christus) caput est corporis Ecclesia. Et infra vñf. 24. Pro corpore eius (Christi) quod est Ecclesia.

5. Notandum II. Quod inter hanc diplomam potestatem multiplex intercedat discrimen. Siquidem potestas conferandi est proxima, & omnino inimpedibilis, quae proinde a Sacerdoti semel rite ordinato amplius austeri, aut per Ecclesiam impedita non potest: unde licet Sacerdos sit suspensus, excommunicatus, immo etiam degradatus, si conferre presumat, valide, et si illicite conferatur. E contra vero potestas absolvendi, in Ordinatione Sacerdoti collata, est inimpedibilis, ac remota solum: remota quidem, eo induper ad validam eus executionem requiratur Jurisdictio legitima: inimpedibilis vero, per subractionem cuiuslibet Jurisdictioem, quia subracta, vel falsa non collata per Prelatos Ecclesie, si Sacerdos attentaret absolvere, non solum illicite, sed & invalide absolvere.

6. Declari potest istud per simile in Doctori Juris declaratur, accipit potestatem, ut ubique locorum possit Judicium exercere respectu fibi subditorum; non tam mox a sui gradatione potest in quoniam Judicium exercere, sed potest primum, quando aliquid vel ex officio, vel ex delegacione Superioris, quodcumque acquirit subditos, respectu quorum deinceps Judicium exercere valdebit. Ita in simili (servata tamen proportione) de Sacerdotio jam ordinato quod potestatem exercendi Judicium Sacramentale in Sacramento Penitentie, & absolvendi peccatores confessores, est discutendum. Eagnanius cap. Omnis. 84. de Pecc. & remiss. sub aliis terminis tradit hanc doctrinam, dicendo, quod Presbyteris in sua Ordinatione debet potestas Clavum in habitu tantum, non autem in actu, seu facultatione Beneficii curati, tribuitur executo illius potestatis.

7. Est de alia differentia inter potestatem conferandi, & potestatem absolvendi Sacerdotibus concessam: Siquidem hac potestior necessario presupponit illam priorem. Unde Christus Dominus, qui Apollonis in ultima Cena potestatem concessant corpus & sanguinem suum, eisdem priuam potestam Gloriosam Resurrectionem

confulit potestatem absolvendi; Jo. 20. dicens: Accipere spiritum sanctum, quorum remissoris peccata, remittantur eis. Hinc etiam per Episcopum in Ordinatione Sacerdotum, confiri eisdem soler potestas conferandi circa Offertorum Missa, videlicet ante lectum Evangelium; potestas vero absolvendi primum peracta Communione. Hujus autem ratio alia non est, nisi voluntas ac institutio Christi Domini, qui voluit, neminem posse conscientias nostras in Sacramento Penitentie judicare, qui non posset prius suam Sacratissimum Corpus & Sanguinem conficerre: ut eo libenter conscientias nostras taliter subicieamus, cum ipsem Christus se subiectus conferandam, & manibus tractandum.

8. Notandum III. Quod Jurisdictio, quantum ad proprium, aliud non sit, quam auctoritas quedam superioriter supra alios in Foro conscientie judicandos. Porro hujusmodi Jurisdictio (qua & Potestas Jurisdictio dicuntur) duplex est, ordinaria facilius, & delegata.

9. Jurisdictio ordinaria est, qua alicui competit ex proprio officio, faciunere suo, id est, quia quis ex vi proprii officii (urte cuiannexa est cura animarum) habet subditos, quos in Foro conscientie judicare potest. Et talis habet Parochus in sua Parochia, Episcopus respectu Diocesanorum, Abbas respectu fiorum Monachorum, Generalis cuiquidam Ordinis respectu rotis Ordinis, & Papa respectu totius Orbis.

10. Jurisdictio delegata est, qua habetur ex commissione alterius habentis ordinariam; id est, quia quis absque collatione alicuius Beneficii curam animarum habentis, accipit ab habente Jurisdictione ordinariam. Et talis habent Religiosi nullum habentes Beneficii curatum, sed tamen legitime approbati pro Confessionibus excipiendis respectu Sacularium, & alii hujusmodi. Ex his patet sensus secundum, & tertius Conclusionis.

11. CONCL IV. Sacerdotibus in sua Ordinatione conferetur sufficiens Jurisdictio absolvendi quemlibet a fols peccatis venialibus. Ita communior Theologorum. Ratio est: quia peccata venialis sunt materia liberar Confessionis: ergo fructu referendarunt, & consequenter omnis Sacerdos poterit ab ipsi absolvire.

12. Notandum tamen, quod extra casum necessitatis non facile Sacerdos necum expostus debet se immiscere audiendis

Con-

Confessionibus venialium; idque ob plurima incommoda, quae inde facile possent oriri. Et hinc non immrito Innocentius XI. in Decreto, circa Communione quotidiana, edito 12. Februario 1679. (a) monet Episcopos & Parochos, quod non permittant, ut venialium Confessio fiant simplici Sacerdoti, non approbatu ab Episcopo, aut Ordinario.

13. CONCL V. In mortis articulo potest quilibet Sacerdos, etiam non approbatu, immo & excommunicatus, degradatus, hereticus, absolvere ab omnibus Casu, & peccatis. Ita expressio Concil. Trid. scf. 24. c. 7. ubi ait: Veritatem pia admodum, ne aliquis parent, in Ecclesia DEI custodiu semper fuit, ne nullus refervatio in articulo mortis: argu ideo omnes Sacerdotes, quilibet Penitentes, a quibusvis peccatis, & Confessis ab olvire possint. Ex quibus verbis tam amplius docet unanimis Doctorum, quod simplex etiam Sacerdos, quamvis sit degradatus, excommunicatus, irregularis, vel apolita, possit absolvire, si non adit Confessarius approbatu, proprius Parochus, aut Episcopus. Num autem hoc prelente posse absolvire simplex Sacerdos, jamanib. (b) dictum fuit.

14. CONCL VI. Ut Minister Sacramentum Penitentie, sic Confessarius, illud validi administrat, necessario requiritur etiam legitima approbatio ipsius. Ita communis. Hinc vitando sequentes due Propositiones ab Alexandre VII. damnatae, quarum una, ordine 16. sic habet: Qui beneficium curatum habent, possunt libetiger in Confessariis simplici. Sacerdotem non approbatu ab ordinario. Altera, ordine 13. taliter sonat: Satisfacti praepcio annua Confessori, qui confessio Regulari, Episcopo praefatur, sed ab eo iniuste reprobato. Emerito ultra que Propositio damnata fuit; nam scilicet approbatione Episcopi, neque simplex illi Sacerdos ab eodem recipit Jurisdictiōnem delegatam absolvendi (ordinarium enim ex ipso non habet, quod carat Beneficio curatio) neque hanc accipiunt Regulares a Summo Pontifice.

15. Et notanter hoc ultimum additur: nam Regulares exempti Jurisdictiōnem absolvendi facultates non accipiunt ab Episcopo approbatu, sed supposita approbatione Episcopi loci, accidente contentis proprii Superioris Regulari, ea statim intelligitur ipsi confessio Sede Apolitica: prout determinatur ex Clem. Dardum §. Statuum de Sepulchro. Aue a S. Congregatione Concilii declarata.

Confessus Theol. Moral.

tum fuisse, refert Eagnanus in c. Omnis n. 79. de Penit. & remiss. Acceditratio, quam affect Layman lib. 4. tradi. 6. c. 10. n. 19. quia Episcopus loci tam amplam Jurisdictionem audiendi Confessiones omni um. Fidelium indecumque venientium, coique a Censuram extiam Papa reservatis (extra casus Bulle Cesar Domini) absolvendi, dare non potest: sed eam Confessarii Ordinum Mendicantium immediate recipunt a Summo Pontifice, cum dependentia tamen a confessu sui prelati, & approbatione Episcopi.

Q U A E S T I O N E I I .

De Prohibitio, Scientia, & Prudentia Confessarii.

S U M M A R I U M .

16. Ratio Ordinis.

17. In Confessario requiritur probitas, scientia, & prudentia.

18. Confessarius debet esse Index, Medicus, & Doctor.

19. Probitas, qua in ipso requiratur?

(c) De hoc Tr. 14. Dist. 1. n. 43. 44.

& 47.

20. Quomodo peccet administrans hoc Sacramentum in mortali?

21. Scientia in Confessario, qualis requiriatur?

22. Scientia minima, & Scientia mediocris, qua?

23. Quid, si Sacerdos sit dubius de sua sufficientia?

24. Generatim, qua Scientia debet possit Confessarius?

25. An tenetur judicare de gravitate peccatorum in individuo?

(c) Ut dictum Tr. 3. Quest. 2. pet totum.

26. Quid, si in erroris in judicando? Doctrina practica.

(f) Ut amplius n. 34. & seqq. dicetur:

27. Prudentia Confessario necessaria.

28. Ea generatim, debet exerceri circa personam personalis.

29. Circa personas astantes.

30. Et circa penitentes, quomodo?

16. Postquam de his dictum est, que requiruntur ad Ministrum Sacramenti Penitentiae, ut valide illud administraret; metrico praeferit quesitus una cum sequentibus tractat de his, quae requiruntur ad dignam legi.

Q. 3 legi.

legitimum, licetam, & meritiorum dicti Sacramenti administrationem ex parte Ministerii. Hinc sit.

17. CONCL. I. Ut confessarius rite, ac licet, meritiorum suo munera fungatur, ex parte ipsius requiruntur tria, videlicet Probitas vita, Scientia convenientis, & Prudentia. Ita communis. Ratio est: tum quia sine fine probitate vita, sine existens in peccato mortali, peccaret mortaliter administrando Sacramentum penitentiae; tum quia, ut dicitur *i. Omnis utriusque sexus de peccatis remissus Confessarius debet habere more periti Medicis, ut superius fundat: vinum & olem vulneribus fauciari: ad hoc autem opus est scientia, & prudencia, ut patet; ergo.*

18. Hac generalia requisita ex parte confessarii paucis complectuntur Doctores, dum apud, quod confessarius esse & Juxta, & Medicus, & Doctor. Index quidem, discutendo penitentem, arque de ejusdem peccatis judicando, ac pro ipsius fatigatae penitentiae & fastiditione imponendo, similius vel imperiendo abolutionem, vel si merita causa: id explicant) hanc negando. Medicus, qui iuxta eis, *i. Omnis utriusque sexus ead, novent superindicare vinum & oleum vulneribus fauciari: Et Doctor, ob debitam scientiam, prudentiamque ex parte ipsius requirunt, prout amplius in progressu dicetur. Nunc que in Conclusione enumeratae profunda per ordinem*

19. Queritur I. Quenam probitas requiratur ex parte confessarii? Rsp. ad hoc, ut Sacerdos licet, & abique peccato mortali administrare Sacramentum penitentiae requiritur, ut non sit sibi confusus peccati mortalis. Quod si eum remordet conscientia peccati gravioris, tenuerit prius per receptionem Sacramenti penitentiae, vel latenter in flatum gratiae: aliquin peccaret novo peccato mortali. Sacrilegi. Valebit tamen ab soluto data a Sacerdote in statu peccati mortalis existente, si catena requistia adiut; ac proinde valide quidem, non licet Sacramentum administrari.

20. Queritur II. Quorū peccata numero distincta contumittat Sacerdos, qui plurium confessionis pro eadē vice, successive tamē, in statu peccati mortali excipit? Rsp. De hoc jam illie dictum superius tr. 24. diff. 1. n. 49. & 53.

21. Queritur III. Quae, & quantam requiratur Scientia in confessario? Rsp. I. In

confessario requiritur scientia competens, id est, saltem mediocre. Ita communis. Ratio est: quia cum in hoc Sacramento confessarius exercet officium Iudicis & Medicis, scire debet, quid sit sui munera, ne & se, & suos penitentes periculo exposet, non errandi in materia gravi, & salutem animalium concernente. Siquidem, ut inquit Salvator, *Matth. 15. Cœci, si cœco de cœatu profer, ambò in faciem cadunt.*

22. Adiutor notariorum, Scientia competens, id est, saltem mediocre. Dux enim sunt species Scientiarum. Prima cicutur Scientia emunis, qua quis optime sit versatus in Jure Canonico, in Theologia Morali, aquae Califilarum lectione, & ea quae fecit ratione, casuque difficultate conscientie relolvere. Hac Scientia, quamvis sit utilissima, omnino studio proloqua, nihilominus absolute necessaria non est: aliquin pauci reperirentur confessarii. Secunda vocatur Scientia medicoris, qua tamea commode determinari nequit, sed debet judicari ex ratione diversitatibus tum locorum, tum personarum: major enim requiritur scientia pro confessionibus in Urbe aliqua inter Magistrates, & Mercatores excipienda, quam in pagis inter simplicem populum.

23. Rsp. II. S. Sacerdos sit dubius de sufficientia, debet se conformare iudicio Episcopi approbantis, vel sui Praefati, aut aliquicui docti Theologi, & si per ipsos capax, & sufficiens repertus fuerit, fium dubium in illorum iudicium reponere, & sequore confessiones excipere. Ita D. Thomas 2. q. 104. art. 5. Suarez, Tolentus, & alii. Intellige, dummodo sit successus per lectio- nem librorum competentium magis conetur in hisimilis scientia ad confessationem requisita proferre, & in causis obscurioribus ac difficultioribus non erubet. Doctores consulere, quod præterea a principio erit observandum, quando quis incipit confessiones excipere.

24. Rsp. III. Interim certum est, quod confessarius debet esse præsus tanta Scientia, ut sciat, quamvis sint peccata ex genere suo mortalia, & quemam venialia; quamvis sint circumstantiae speciem peccati mutantes, & quae non: tenuerit enim inter haec, veluti inter lepram & lepram, seu spiritualis Medicus, posse discernere. Insuper tenetur fieri regulis communis, quibus quis exsuffari possit a praepeto, vel a peccato mortali: nec non ea, quae requiruntur ad legitimam Sacramentorum adminis- tra-

trationem, ac in specie ad Sacramentum Penitentiae, & hujusmodi, de quibus idcirco passim Theologi Morales tractare confluuerunt.

25. Rsp. IV. Cum Suarez p. 3. tom. 4. dif. 28. sec. 2. n. 2. Lugone, Marchantio, aliisque. Quamvis tenetur confessarius scire, quidnam ex natura sui sit peccatum mortale, & quidnam veniale, ut dictum: non tam mena requiruntur, quod de omnibus, quo adiutor a penitente, judicet, an finis hic & nunc peccata mortalia, vel venialia. Quis enim hor etiam ex viris doctissimis, absque manifesto periculo errandi, facere poterit? Idque tum ob diversitatem opinionum inter Doctores: tum quia causa ipsi in individuo valde alteratur quadammodo, ac minus, ex materia, indubitate, passione, multitudine alius circumstantiis, ratione quarum quandoque peccatum, ex genere mortale, sit veniale, ac contra. (e.) Sufficit itaque, ut Confessarius attendat audiat conscientem, & qualitatem gravitatemque malitiae prudenter expendat, licet ad gravitatem peccati mortaliter certo illam determinare non possit.

26. Notandum tamen, si confessarius determinatum faret iudicium, & quandoque peccatum mortale reputare veniale, aut e contra, non idcirco confessionem, & absolutionem penitentis reddi invalidam: nam, ut recte quidam loquuntur, *Sacerdos non debet iudicare penitentem scientiam, sed auctoritate Divina ab solvere.* Unde, si confessarius audiatur peccatum, quod disertare nequit, utrum hic & nunc sit mortale vel veniale, illus tale quale est ab solvatur, suspensus iudicium pro natura ipsius; quandoquidem in genere bene sit, an sit mortale, vel veniale: etenim quidquid agri, non semper poterit concepta dubia (Doctribus præterea ob particulas circumstantias frequentius occurrentia) super peccatis, & corum gravitatem deponere; neque hoc per exactissimas interrogaciones hoc Sacramentum penitentibus nimis grave & onerosum redire. (f.)

27. Queritur IV. Circa que generatim Prudentia Confessari debet esse sollicita? Rsp. I. Licet Prudentia virtus ad omnes Sacerdotum functiones pertinet, obviandas mente necessaria est: merito tamen pro omnibus aliis ea regula ad confessiones audiendas: ut Confessarius, & quatenus Medicus est, probe noverit super infundere oleum, & vinum vulneribus fauciari; & quatenus Do-

citor est, caute errantes viam veritatis edocet.

28. Rsp. II. Generatim Prudentia confessari est exercenda partim circa propria personam, partim circa penitentes, & partim circa alias personas. Et quidem circa propriam personam, vigilare oportet Prudentiam Confessari tum in procuranda, atque conservanda puritate conscientie, tum in devota invocatione gratiae Spiritus sancti, ad hoc Divinum ministerium rite peragendum; tum in ardenti zelo, sive desiderio procurandi salutem animalium, Dei gloria adaugandi, & ampliandi. Accedit affectus corporalis, ne videlicet, quantum fieri potest, confessarius incurrit perculsum corporis, seu contrahendit infirmatim, præterum excipiendo confessiones Librantium morbis contagiosis. Huc revocantur nonnulla alia, que Confessari quo ad propriam personam, etiam in exterioribus gestibus rite ordinandam, necessarie, & prudenter attendenda erant.

29. Deinde quoad alias personas astantes, plura observanda suggestit Prudentia. Primum est: uniformitas in modo procedendi. Alterum: non nimis clare loquendo, faciat nonnunquam circumstantes audire peccata confitentes contra corum voluntatem: aut ne gestibus, aliive signis, faciat astantes devenire in notitiam cuiuspiam peccati gravioris confessi. Et hoc tum ratione signi confessionis, ne illud quoquo modo, etiam indicete, violetur: tum ratione scandali, & ne circumstantes merito absterrentur, & (quod pronostimum est) averberentur in capitulo a tali confessario. Alii similia suggerent ipsam Prudentiam.

30. Potissimum autem circa penitentes ipsos Prudentia confessari exercenda est, eos partim caute examinando, si opus fuerit; partim charitable instruendo, dubiaque ipsorum solidè refolvendo, & dando opportuna confitela: partim eos differe corrigendo, atque subfribus subministrando media, & quibus ad veram detestationem peccatorum inducatur, arque ab ulteriori lapsum præferventur. Praesertim autem magna opus est prudentia circa eos, qui videntur esse constituti in occasione proxima peccandi, nec non & circa recidivos. Hinc fit

QUESTIO III.

De interrogacionibus a Confessario faciendis.

SUMMARIUM.

- 31 Confessarius, an tenetur quandoque interrogare penitentem?
- 32 Cautela circa interrogaciones.
- 33 Quid observandum circa ridores? (g) Dist. 7. n. 63.
- 34 Quid observandum in faciendo interrogaciones.
- 35 Hic potest errari per sedicium & excessum. Distrina necessitas.
- 36 Regula generalis circa examen, & interrogaciones faciendo.
- 37 Preferim in materia Luxurie.
- 38 Praxis circa ejusmodi interrogaciones.
39. Interrogationes, an sive infinitus potest Confessori?
- 40 Vel potius sub Confessione.
- 41 Quid agendum, si penitens sacras peccatum, quod Confessarius fecerit eam commisit?
- 42 Quid, si penitens illud negat?
- 43 Limitatur data responso.

31. **O**uxiatur I. An Confessarius teneat quandoque interrogare penitentem? Rsp. Erri per se, ac primario, minus penitentis sit debita excommunicare, acque integre acculare, Judicis autem audire: nihilominus in supplementum ignorantis, seu defectus ipsius penitentis, etiam Judicis sive Confessarii est interrogare, eumque examine in hoc Foro Sacramentali. Ita Henricus dist. 5. de pen. n. 55. cum commun. Isque patet ex c. 6. omnis utrinque locus de penit. & remiss. ibi: Sacerdos autem sit defectus & causus ipsi diligenter inquisitor & peccator circumflans, & peccati: tum ex Rituali Romano, ibi: Si penitens numerum, & species, & circumstantias peccatorum explicatu necessitas non expressit, eum Sacerdos prudenter interrogare. Accidit ratio: quia Confessarius teneat, quantum moraliter potest, procurem integrum peccatorum Confessio-rem, atque evitare peccati sacrilegii & curare, ne indisposito admittatur. hoc sacramentum.

32. Additur, in supplementum ignorantis, seu defectus penitentis. Nam Confessarius

non obligatur ulterius interrogare penitentem, quem ex modo procedendi adver- tur virtutum doctrinam, & bene conscientiam examinasse, laue peccata quodam numerum ac speciem rite propulsisse, si nescient, cum aliquid per obliuionem omisisse. Herinex loc. cit. Hugo dist. 22. de Pecc. n. 17. & alii. Imo etiam, quando facienda est interrogatio, profrusabitendum est a curiosis, & non substantialibus: horum est, iis, que non concernunt numerum, speciem, ac circumstantias speciem mutantur peccatorum: quamvis, ut hec facilius intelligantur, expediat, circa penitentem certiorum ignotum primittere interrogacionem de tempore ultima Confessionis, & (si occurrat peccatum carnis) an sit solitus, vel ligatus Matrimonio &c.

33. Quantum ad ridores attinet, plerumque non expedit, ipsos, etiam minus parat accedere: videantur, dimittere sine abolutione, ut se magis examinent, quia aut deterrit vix amplius ad eadem Confessarium venient, aut ratione sine incapacitate non raro redibunt aequi indispositi. Quare tales communiter permitteant fuit peccata suo modo, quo possunt, etiam ridori, proponere: & tunc suaviter examinentur, atque juventur a Confessario, utrum superius (g) dictum fuit.

34. Queritur II. Quomodo se gerere debet Confessarius in faciendo interrogaciones, nonne ait unad eademque regula pro omnibus: cum pendar plusquam ex capacitate, & dispositioni speciali penitentis, atque circumstantia. Siquidem pauciores & crassis interrogations debent fieri homini incuto & baro, quales sunt Indi occidentales, quam Europei: levius item examinamus etiustitius, quam homo civilis: levius, qui agrotat, & difficile potest ad subtilia attendere proper capitis debilitatem, quam hominu: fatus: denique (quod notandum etiam est) levius, & minus exacte interrogandus est circa singula, quipollat habet peccata, quam qui pauciora. Ita Hugo cit. dist. 16. num. 494. & ratio patet ex dictis.

Quer. III. De Interrogacionibus a Confessario faciendis. 617

minus fiat. Duplexiter siquidem circa hoc errari potest, scilicet per excessum, vel deficitum. Per deficitum erant rudes quidam & ignari Confessarii, nihil interrogando, vel solum craftissimum quodam, aut universalia. Per excessum e contra errant nonnulli nimium interrogando, ac strictissime examinando, immo interdum ex quadam eurosius impertinentia investigando: ut scrupulosi, & curiosi. Atque in hoc etiam magis periculum habent Confessarii doctiores, quia his occurruunt plures tempi & plures interrogaciones, quibus melius species & numerus peccatorum cognoscetur, & explicantur. Verum hic nonnada doctrina Lutgonis, c. n. 590. Non est bona regula illa, si dicas; talis vel talis interrogatio certa aperire distincta numerum & species peccatis; ergo illa etiam interrogatio addenda erit. Quid non est attendendum solus ad examin. & integrum Confessionem peccatorum, sed & maxime attendendum est ad conditionem ignorantis. Ne ex eo capire sacramentum ipsum reddatur grave Ec. ut proxime dictum.

36. Rsp. II. Circa examen penitentis, faciendaque modo humano interrogaciones, nequit dari unaedemque regula pro omnibus: cum pendar plusquam ex capacitate, & dispositioni speciali penitentis, atque circumstantia. Siquidem pauciores & crassis interrogations debent fieri homini incuto & baro, quales sunt Indi occidentales, quam Europei: levius item examinamus etiustitius, quam homo civilis: levius, qui agrotat, & difficile potest ad subtilia attendere proper capitis debilitatem, quam hominu: fatus: denique (quod notandum etiam est) levius, & minus exacte interrogandus est circa singula, quipollat habet peccata, quam qui pauciora. Ita Hugo cit. dist. 16. num. 494. & ratio patet ex dictis.

37. Insuper circa hoc advertit communis Theologorum, in materia preferenti Luxuria cautissime esse procedendum, & non multiplicandas interrogaciones: tum ne forte ex hujusmodi interrogacionibus penitentis male dicat, quia bene ignorabat: tum ut pudor confundatur, atque occurruat periclio tam per se penitentis, quam Confessarii, ne se illecebras inueniat. Unde, ut recte Coninch dist. 7. de Sacram. dub. 7. num. 56. cum aliis, praefat aliquando Sacerdotem minus perfecte peccatum intelligere, quam vel penitentem, vel si-

bi aliquod scandalum creare, aut esse nimium.

38. In praxi igitur utatur Confessarii terminis honestis, precipue erga feminas, & minoris etatis personas, ordendo tempus per suas interrogaciones & cogitationibus cum confessis. Quod si penitentis vere caecus respondeat, le illis non confessis: non est opus, ut Confessarius suo examine ulterius ad Luxurias actus progradiatur: nam quando penitentis est immunita confessio in cogitationes obscenae, multo magis erit liber ab ipsis actibus pravis; nisi forsitan per ruditatem ingenii, malitiam cogitationum obscenarum non apprehendat. Si vero penitentis tete pravae cogitationibus confessis confiteatur; querat Confessarius ex ipso, num eas actu complere voluerit: si respondeat quod sic, petat deinde, num talia obscena desideria haberit erga personas solutas, vel ligatas; atque, an acta ipsorum cum eisdem compleverit, nec ne. Sequitur procedere quasi per gradus de cogitationibus ad desideria, de istis ad oculula, de oculis ad tactus impudicos, & ab his ad profundi actus, inter limites honestatis & modestiae.

39. Queritur III. Utrum circa illos qui sua peccata exponunt, necessariae interrogaciones speciei, numeri, & circumstantiarum speciem mutantur, sicut immediate subiungendae expositioni cuiuslibet peccati, vel differenda atque ad finitam rotam Confessionem? Rsp. Circa hoc varietate Doctores, idque in praxi relinquendam esse prudenter Confessarii. Interdum enim praecepit in Confessionibus brevioribus, & que memoriter sine scriptura peraguntur, expediet differre interrogaciones usque ad finem, utenfant Layman: idque, ne penitentes per hujusmodi crebras interpositas interrogaciones facile in sua Confessione confundantur, perturbantur, vel omnino a subiectum Confessionis abferrentur, aut ratio afficiantur. Et hoc locum habere potest, si Confessarius consularit sine memoria, ne omnia quæstus facile siquicunque ad finem retentur: in quem siquies est uno, vel altero digito concrato, signum facienda postmodum interrogations sibi facere poterit.

40. Nihilominus communiter, & ordinarie, potissimum in Confessionibus & scripto factis, vel longioribus, ubi Confessarius merito sibi mercede debet, ne forsan plurimum obliviscatur, & deinde vel cum seru-

pulo omisiss interrogationibus absolvatur, vel certe penitentia magna cum mortetia sua cogat reperere longam Confessionem; si fatus esse censet Lugo disp. 22. sent. 2. nro. 15. & alii, si Confessarius tuavitur eum suelte adjuvare fuerit, & ejusmodi necessarias interrogations quoad numerum, specimen, nec non & circumstantias specimen mutantias, immediate singulis peccatis substitut. Et hoc eo magis, qui frequenter impleret penitentia post longum intervalium non statim singillatim de peccatis illis, quem antea five memoriter, five & scriptis confessus fuerat, tunc reflextore potest; vel saltem de novo confundatur, eodem cum rubore reperendo, ut distinctius exponamus.

41. Quæritur IV. Quid agendum, si penitentis ratae, vel etiam neget peccatum, quod Confessarius ultimo novis sum mississe? Relp. I. Si penitentis duxit taxat peccatum, illud non confundit, debet confessarius inquirere veritatem, et rite, sicut ab aliquo in commendio fieri possit, infundendo suam de nouitate. Herinx disp. 5. de pen. q. 4. n. 56. Quod si vero id relictus ex confessione alterius, v. g. complicis, oportet interrogare adeo caute, ut penitentis de alterius confessione nihil possit conjectare (aliquon enim frangatur agitum) Ut rurum querendo in communione amplius habeat, quod confitentiam graver, vel adhibendo confusa ceteroque interrogations, & abstrahendo a notitia prioris confessionis.

42. Relp. II. Quando penitentis negat, se ejusmodi peccatum commisisse, regulariter in eis absolvendis. Ita Herinx I. c. Tannerini tom. 4. disp. 6. 9. 7. n. 99. Gobart, tr. 7. Theol. Exper. n. 245. Dianae pars. 5. tr. 11. resp. 21. Toletus & alii. Ratio est: quia ex Foro Sacramentali penitentis stat pro se, & contra se, ac prouideat credendum est tam contra se, quam pro se. Accedit, quod si Confessarius solum noviter peccatum ex confessione alterius, non sit major ratio, cur alteri potius fides adhibetur, quam isti. Quinimum si tunc posteriori contentio negarentur absolucionem, hac ipso frangeretur indirecte Sistillum confessionis prioris, utendo ejus notitiam in praedictum, ruborem, & confessionem complicis. Accidere insuper potest, quod alter penitentis hoc peccatum jam fuerit confessus, aut faltem habet iustam causam illud impræsentiarum tacendi, v. g. ob damnum suum, vel alterius.

43. Adiutor, regulariter. Nam si confessarius evidenter ficerat, penitentem complicitate peccatum, illudque nunc mortali negare, non potest cum absolvere, prout notant citari Auctores, ac Lugo disp. 12. de penit. num. 11. & 22. & alii. Siquidem nefas est, ministrare Sacramentum et, quem evidenter feso esse indignum, illudque non nisi sacrilegio petere.

QUAESTIO IV.

Quid agendum Confessario circa constitutiones in Occasione proxima peccandi, Recidivos, & laborantes quadam ignorantia...

SUMMARIUM.

44. Quid agendum circa constitutos in occasione proxima peccandi?
45. Octavo peccandi proxima, & remota, quo?
- (h) Concordant dicta Tract. 3. Dist. 2. num. 24.
46. Quid si occasio proxima relinqui negaret?
47. Propositiones circa occasione proximam peccandi damnatio. Ratio damnationis carum.
48. Quid agendum circa recidivos? Solus relapsus non est carum signum falsa penitentia.
49. Quid, si recidivos minus numerum peccatorum?
50. Et quid, si eum augest &c.
51. Quando penitentis recidivo sit neganda ad tempus absolutionis?
52. Quid agendum, si penitentis habeat ignoranciam circa peccatum?
53. Preservari vinculum?
54. Aut est ipsi profectus?
55. Vel penitentis peccatum resolutionem dubius?
56. Generalia circa scientiam & prudentialia Confessarii.

44. Quæritur I. Quomodo debet regere Confessarius circa constitutiones in Occasione proxima peccandi?

Resp. I. Oportet Confessarius cavere, ne aliquem in proxima occasione peccandi mortaliter constitutum absolvatur, nisi it ilam, quam primum poterit, reliquum proponat. Ita communis. Ratio est: quia talis, si nolit, cum posset, relinquere occasionem proximam, non contentur esse contritus, nec habere finium propositum scire emendandi;

cujus

tum affectus ad proximan occasione peccandi, sit virtutibus ipsa volito peccati nam, ut habetur Ecclesiastici c. 3. Qui amat periculum, in illo perire.

45. Dictum notanter, in occasione proxima peccandi mortaliter. Siquidem ejus modi Occasio alia est remota, alia proxima. Proximam occasione peccandi appellant, que tales ex suo genere, ut frequenter homines similis conditions ad peccatum mortale inducunt, vel latente experientia confer, eam in hoc nomine taliter effectum habere. Lugo disp. 23. de Penit. num. 149. Alii per Occasione proximam peccandi intelligent eas folium circumstantias loci, temporis, personarum &c. in quibus si sis constitutus, certum est mortaliter, si eis peccatum novo peccato mortaliter, five, quibus nunquam vel fore nunquam uteris sine novo peccato; ut si decies in tali occasione constitutus, succubuisse septies, vel octies; fecus, si folium bus, vel ter acquisivis peccato. Gobart, tr. 7. Theol. Exper. nro. 525, citans alios.

(h) Occasio remota dictur, ea quales non est: & hanc fugere non tenemur; alias enim omnes debemus secedere in eternum, aut de mundo extire, ad fugientes innumeram occasiones remotas peccandi, quod nemo dixerit.

36. Relp. II. Quia vero sunt aliquæ Occasiones proxime, que difficilmente relinquantur, & non nisi cum scandalo, vel infamia, aut alio notabiliter detimento: v. g. si frater aut propria forora in domo paterna abutatur fine media separations faciente &c. tunc magna opus est Prudentia Confessarii. Siquidem ejusmodi occasionses, que vel declinari non possunt, vel dum declinantur, gravia generant incommoda, non illico tenentur (fuerit neconscitur potest) penitentem derelinquerre; cum talis potius permaneat in ejusmodi occasione ex quadam necessitate atque impotenta, quam ex affectu ad peccatum. Itaque confessarius adgit penitentem, ut promittat, ut proxima committit oblatam illam occasionem deferatur: deinde protulatur, se Dei viva cooperante gratia omnes vires adhibuerunt, nra relabuntur: atque in hunc finem Sacramenta frequentatur, Beatisima Virginis Maria se fere devotissime &c. Et si quidem sit peccatum luxurie, penitentem promittat Confessario, se specialiter exercitatum colloquia, familiaritates, loca privata, munimula, aliasque peccati illecebras. Quod si gitur in præstatione, & executione horum appearat

aliqua vel parva emendatio, talis penitentis absolvatur: si vero telle experientia, per longum tempus probata, oppotuit apparere, is rejiciatur, veluti non contritus ratione evidenter periculi, in quo veratur: simiusque efficaciter eidem intimeret illud Christi Domini, Marth. 18. Si manus tua, vel per tuum scandalizat &c. ab scandalo, & proprietas: bonum tibi est debet vel elaudum in vitam ingredi quam das manus, aut auctoribus habentes mitti in gehennam ignis.

47. Huc addende, & vitande sunt nonnullæ Propositiones, a Sede Apostolica merito condannatae: & quidem Alexander VII. hanc inter illas, ordine 41. damnavit: Non est obligandus concubinarius ad eicionem concubinaria, si hac nimis utilis esset ad oblationem concubinaria, usq[ue] regalo, dum deficiente illa, nimis agere vitam uigere. & alia epistola rediagno concubinariis afficerent, & alia famulariis diffide inventur. Hac est damnata Propositio. Accedunt aliae ab Innocentio XI. novissime condemnatae, quarum prior, ordine 61. sic loquitur: Potest aliquando absolviri, qui in proxima occasione peccandi versatur, quam patet, & non ultra omittere, quinquo direndo & ex propenso querit, aut ei se ingredit. Altera, ordine 62. sic habet: Proximo occasione peccandi non est fugienda, quando ea aliquæ utilis, aut honesta non fugiendo occurrit. Et tertia, ordine 63. Licitum est quarever direndo occasione proximam peccandi pro bono spirituali, vel temporali, nostro, vel proximi. Omnes haec Propositiones sunt damnatae, & merito. Siquidem ad hoc, ut quis non tenetur deferre occasione proximam peccandi mortaliter, nulla causa est sufficiens, nisi sola impotenter physica, vel moralis, defenderit illam occasione proximam: nam quies potest quis eam derelinquare, tenetur; quia quilibet, si potest, tenetur vitare proximum periculum summi mali, quale est peccatum mortale, utpote gravissima officia infiniti Boni. Accedunt allegata verba Aeterna Veritatis, Marth. 18.

48. Quæritur II. Quid agendum circa Relapsos, seu Recidivos, & Confutudinarios, qui semper in eadem residunt peccata? Relp. I. Nesciit est, quod Confessarius magnam circa istos adhibeat discrecionem. Siquidem ejusmodi relapsus non est generaliter certum signum falsa penitentia, sed potius fragilitas humanae: plurimi enim, etiam probitate conspicui, relapsi sunt, & contra bona proposita firmiter con-

concepta, quin quandoque juramento, aut votu firmata, denuo peccarunt. Unde & Matth. 18. Petrus interroganti: *Quatis precebit in me fratrem tuus? & dimittam eum usque sepius?* Dixit IESUS: *Non dico tibi, usque sepius, sed septuages sepius: hoc est, tunc, quoties terio doluerit, veniamque rogari.*

49. Rep. II. Si hujusmodi Recidivis post ultimam suam Confessionem, id vel Paululum emendavit, nec tota peccata, ut ordinare solitus fuerat, commisit, & aliquem conatum ad se emendandum adhibuit, dabit est absolvit, ac moneri, ut in Proposito perseveret.

50. Quod si vero angeat numerum peccatorum, aut latenter ita longo tempore sua peccata continuit, aliquoties quidem se vindicando, nomen iterum relabendo, ac numerum augendo, tunc sollicite duo extrema erunt Confessarius vita. I. Ne per nimiam severitatem penitenti potius sit occasio rutina spiritualis, ac desperationis, quam fulvis. II. Ne contra per nimiam elementiam potius foveat peccata, quam iniuria. Unde magna opus est prudenter, ac discretere, quis Confessarius ambo ista extrema devitando, hinc per graviora exhortationis motiva deterret penitentem a relapsu, ac peccatis; illinc vero dulciora Divinae gratiae, Paffonis Dominicæ, & invocationes Sacerdotum lenitentia proponendo, erigat in fiduciam & spem Christianam, atque iterata pecatorum recitationem, & firmius emendandis propositum: sicut cum Evangelico Samaritanus noverit opportune vulneribus fauciatis oleum, ac vinum infundere. Neque mox de talibus spes omnis erit abſcienda; nam, ut inquit Thomas Kempensis lib. 1. de Initiat. Chrifti, cap. 16. *quod si fortior proponens, sepe deficit, quid ille, quia raro, aut minus raro aliq[ue] propositum.*

51. Si vero omnia hujusmodi remedia sine fructu hac tenus longo tempore adhibita, & nullum appareat verum signum doloris, aut propositum emendanda vite, eo quod penitentem nullum serum conatum adhibeat, quo tentantibus ac occasiōibus peccandi resistat, sed frant suis cupiditatibus relaxet: tali post ceteras admitiones, & minus effectuas, adhibitas, tandem ita dictante prudentia erit absolutio ad tempus deneganda, ne Confessarius penitentem in suis peccatis videatur fovere. Quintino opposita nonnullorum sententia ab Innocente XI. damnata est; dum is

lequantur inter alias Propositiones, ordine 60. condemnavit: *Ponitenti habentis Confessum in peccanti contra Legem Domini & Naturam, aut Ecclesiam, eti[m] emendatio[n]is spes nulla apparat, nec est neganda, nec affixa est absolutionis: dummodo ore profesar, se dolere, & proponere emendacionem.* Hec inquam, Propositio, ut pote damnata, impotens cavenderit quanvis omnem lapidem prius oportere moveare, quam penitenti relatio absolutionem negare, prefatim si hic & nunc clariora det signa doloris, ac propositi emendationis.

52. Quæritur III. Quid agendum, si Confessarius advertat, penitentem habere ignorantiam circa aliquod peccatum & Rel. I. Quando Confessarius advertit, penitentem esse in bona fide cum ignorantia invincibili circa aliquod peccatum commissum, vel committendum; prævidetque, penitentem, quanvis infraire, non idcirco a peccato recessum esse, ac proinde de probabilitate credit, suam admitionem non profuturam, non tenetur penitentem admovere. Siquidem epiphi moritio faret actus vanus, atque inutilis, immo & nocivus; quia, dum Confessarius penitentem ab errore bona fide habito retrahere conatur, & quidem absque sp[iritu] fructus, iuxta casum postum, ipsam in ateraz damnationis abyssum demergere.

53. Rep. II. Quoties ignorantia est invincibilis & culpabilis lethala, non potest Confessarius dissimilare, quanvis admitione non sit profutura. Ita communis. Ratio est: quia, cum ea ignorantia non excusat, penitentis affectus est peccato mortali: quare si Confessarius dissimilaret, conferret Sacramentum indigo. Ceterum, quia ignorantia, quia in uno est invincibilis, in alio potest esse invincibilis, hinc rursum opus est magna prudenter Confessarius, cumque oportet hoc perpendere ex qualitate personae, & aliis circumstantiis.

54. Rep. III. Quando etiam ignorantia est invincibilis, adeo tamen spes profectus, debet Confessarius penitentem admovere. Ita Sanchez lib. 1. de Marin. dis. 48. cum alii. Ratio est, quia quilibet approbatius Confessarius tenetur lege Charitatis docere, proximum errantem.

55. Rep. IV. Quod si penitentem aliquod patiatur dubium, illiusque resolutionem petat, tenetur Confessarius illi veritatem aperire, licet non ignoret, penitentem suis dictis & monitis non obtemperatur.

Ita Sanchez loc. cit. nu. 14, cum aliis. Ratio est: quia penitentis eo ipso, quod dubitet, jam habet in conscientia remorsum peccati sui, ita ut amplius in bona fide non sit; unde taciturnitas Confessarii foret illius erroris approbatio.

56. Ceterum, quomodo circa præmissa, & alla plurima, oporteat vigilare scientiam & prudentiam confessarii, paucis hisce paginis pro dignitate nequit comprehendendi, eo quod dignitatem hoc fixe articulū. Tota Theologia Moralis ad istud Sacerdotis officium rite ordinandum incumbit, innumeris Libri & Tractatus Theologici haec non editi, & impotenter edendi, in hoc ipsum allaborant. Ut autem actu ipso omnibus diabolica sollicitando penitentes ad turpia, pro medicina venenum, & pro pane apidem eis porrigit, in summanni animalium periculi: Plurium Romanorum Pontificum Pastoralis sollicitudo salubria peltifero huic malo remedia providere studit, prout liquet ex Constitutione 31. Pitt. IV. Cum sciat nuper, & Constitutione 34. Gregorii XV. Universi Dominici (quarum prior Tom. 2 posterior autem Tomo 3. Bullarium Romanum referuntur) statuendo, ut hujusmodi delinquentes a personis in confessionali sollicitatis denuntientur Inquisitoribus, seu locorum Ordinariis, atque per hos procedatur contra eisdem tanquam de heresi suspectos, debitam pro delicti enormitate poenas infligendo, prout amplius ex dicendis patet.

57. *Immane Sacrilegium est, sollicitare penitentes in Confessione.*
 58. *Sollicitare hic, est incitare ad surpia.*
 59. *Istud exemplificatur.*
 60. *Sollicitare, plures habet acceptiones.*
 61. *Sollicitare confessus Confessarius tradens in Confessione surpem chartam posse legendam.*
 62. *Sive sollicitare ad peccandum secum, sive cum alio.*
 63. *Penitus sollicitare tenetur denunciare Confessarius sollicitantem.*
 Et alius Confessarius debet hoc ipsum monere.
 64. *Et h[oc] qua obligatio?*
 65. *Ipsa ramus Confessarius sollicitans non tenetur sollicitato praecipere, ut se denunciet.*
 66. *Sollicitatio instantia.*
 67. *Constitutiones de obligatione denunciandi Confessarius sollicitans, non u[er]o que sunt recipie.*
 68. *Sollicitatus denuncians non cogitur propriu[m] turpitudinem detegere.*

69. *Confessarius a femina sollicitatus, banc denuntiare non tenetur.*

70. *Confessarius penitentem sollicitans, quibus quippe subiectus?*

71. *Negre si punitur, donec de crimine confest.*

72. *Sollicitatio an sufficenter probetur per testes singulares?*

73. *Cum nefandum scelus, immaneque sacrilegum committatur, si quis Sacerdotum, ad facias confessions excipiendas deputatus non solum probitatem vitæ ex parte Ministri Jure Divino requirit non habeat, sed insuper Sacrofæcio Penitentie Sacramento abatur, & malitia diabolica sollicitando penitentes ad turpia, pro medicina venenum, & pro pane apidem eis porrigit, in summanni animalium periculi: Plurium Romanorum Pontificum Pastoralis sollicitudo salubria peltifero huic malo remedia providere studit, prout liquet ex Constitutione 31. Pitt. IV. Cum sciat nuper, & Constitutione 34. Gregorii XV. Universi Dominici (quarum prior Tom. 2 posterior autem Tomo 3. Bullarium Romanum referuntur) statuendo, ut hujusmodi delinquentes a personis in confessionali sollicitatis denuntientur Inquisitoribus, seu locorum Ordinariis, atque per hos procedatur contra eisdem tanquam de heresi suspectos, debitam pro delicti enormitate poenas infligendo, prout amplius ex dicendis patet.*

74. *CONCL. I. Sollicitare, quantum ad propotuum, idem est, ac provocare, seu allucere verbis, aut alia ratione incitare ad turpia, & inhonefta; hoc est, ad res carnales, & veneras. Ita Bonacina Tom. Tractationum variarum disp. 6. de Obligatione denunciandi &c. punit. 3. num. 2. post Sanctarum in tract. de Heresi q[uo]d. 44. n. 7. & alios, idque patet ex contextu dictarum Constitutionum Pontificalium, quae de confessario sollicitante loquuntur.*

75. *Unde sequitur, confessarium, qui ponitentem in confessionali oculatur, aut cum veneria delectatione concrebat, aut verbis, ictu oculorum, vel alio exteriori signo ad libidinem provocat, esse denunciandum, ac subiici penitentiam dictarum Constitutionum: quia confessus sollicitare ad inhonefta. Secus dicendum, si is solum interius canaliter delectetur, vel etiam deliberate pollutatur, femina tamen non adverteat, etiam si hoc ipsi extra confessionale aperiat. Bonacina L. c. n. 3.*

60. Additur tamen in Conclusione, quantum ad propositum. Num verbum *Solicitare*, plures alias habet significations: aliquando enim accipitur pro verbo *plures instare*, & requirere: aliquando *pro inquietare*, vel *molestare*, ut videtur eis apud Calepium, *V. Sollicito*. Verum in proposito solum, accipitur pro *solicitare* *practicum* penitentes, tamque conari labefactare: adeo, ut in predictatis Bullis Pontificis firmo duxtum sit de Confessariis sollicitantibus penitentes ad inhoneftam, quorum nomine per antonomasiam intelliguntur peccata. Castro Palazzo. Part. I. tract. 4. disp. 9. n. 4. Bonacina. I. c. n. 13. & alii.

61. CONCL. II. Sollicitare ad inhonefta quodam propositum etiam centetur illi confessarius, qui penitentes tribuit in confi-
zione chartam potes legendam, in qua ad Venerem incitat: nam traditio illi felerat-
te charte jam est incepta. sollicitatio, &
quidem, in injuria Sacramenti, sacrilegia-
ficia eo tempore, quo penitentis monendum
erat de seria vita: emendatione. Unde
contrariantur quorundam opinionem, repro-
bavit Alexander VIII. die 24. Septemb. 1605,
inter alias mandando lequentem, ordine
6. Propositionem: *Confessarius, qui Sacra-
mentum Confessionis tribuit penitentem Char-
tam potes legendam, in qua ad venerem in-
citat, non confitit sollicitatio in Confessione;*
ac proinde non est denuntiandus. Haec tenus
propositio dammata.

62. Insuper nomine *Solicitationis* impræ-
tentarium intelligunt, five Confessarii, impiæ teneat provocare penitentes ad pec-
candum secum; five ad peccandum cum
terta persona; & five sollicitare fami-
nam, five masculum; five iustud conti-
gar sub acta confessionis, etiam simul-
tate, five ante vel post immediate; ito &
si fiat extra occasionem confessionis in con-
fessionali. Patet hoc totum ex citata Bulla
Gregorii XV. *Uxorius Dominici*, §. 3. & 4.
ubi Constitutionem Pli V. *Cum fuerit amper-*
olim pro Regis Hispaniarum emanata, ac loquentem duxtum de Confessariis mu-
stries penitentes sollicitantibus, in primis
motu proprio, & exercita scientia, extendit
ad quasvis Christiani Orbis partes, &
potest statut, & declarat, *quod omnes Singu-
li Sacerdotes, qui personas, quacunque illa-
gint, ad inhoneftam, five inter se, five cum aliis
quoniam sollempniter perpetranda, in aliis Sacra-
mentis Confessionis, five ante vel postea immediata-
te, seu occasione, vel praetextu Confessionis hu-*

folia

jusmodi, etiam ipsa Confessione non secura, fi-
re extra occasionem. Confessio in Confessario,
aut loco quoque, ubi Confessio
Sacramentum audientiam elato, simulantes istum Confessio-
nes audire, sollicitare, vel provocare tentare
ane, aut eum illicere, & inhonefta fermone-
s, five traditum habuerint, in Officio S. In-
quisitionis severissime, ut infra, puniantur.
Haec Pontifex.

63. CONCL. III. Certum est, quod pen-
itentes sollicitant habeat gravem obliga-
tionem denuntiandi confessarium sollicitan-
tem in confessionali ad actus inhoneftos:
deo ut ejusmalius confessarius habens de-
super notitiam teneatur præcipere penitentibus
ad denuntiandum ejusmodi confessarios sollicitantes. Ita communis. Idque
præter quadam Litteras Clementis VIII.
quarum meminit Bonacina *cir. punt. 3. n. 3.*
patet ex relata Constitutione 34. Gregorii
XV. ubi gravis ejusmodi obligatio manifeste
supponitur, dum Pontifex §. 7. exprefse
& sub pena pro locorum Ordinariis, &
Inquisitoribus, pro modo culpe infligendi,
Mandat omnibus Confessariis, ut suos penitentes
que noverint suje ab aliis, ut supra,
sollicitatos, monentes obligatione denuntiandi
sollicitantes sive, ut præfatur, gradatim
Inquisitoribus, seu locorum Ordinariis.

64. Et quidem huiusmodi præceptum de-
nuntiandi confessarium sollicitantem, obli-
gitat sub mortali: clementi datum in mate-
ria gravi, seu recipiente salutem animarum,
ac maiorem Sacramentum Penitentia-
reverentiam. Quinimum pluribus in locis
extant Edicta Episcoporum, & Inquisitorum,
præcipientia dictam denuntiationem
confessarii sollicitant, sub pena excom-
municacionis: excommunicatio autem sup-
ponit peccatum mortale. Porro Penitens,
non denuntians peccaret contra virtutem
Religionis, utpote ex eius motivo, seu
ob maiorem Sacramentum reverentiam, Pon-
tifex dictam denuntiationem præcepit. Bonaci-
na loc. cit. num. 10. & 12. allegans plu-
res alios.

65. Ceterum noranter dicunt in relata
Bulla Gregorii XV. *Quo suje ab aliis sol-
licitatos*. Nam ipmet Confessarius, qui
personam penitentem, impudicè sollicita-
vit, non tenebat hinc præcipere, ut le-
pilum Inquisitori, vel Ordinarii denun-
tiaret. Repugnat enim Juri Naturæ, ut quis
voluntarie procuret propriam suam riu-
bam: prout accideret, si confessarius, qui

Quast. V. De Denuntiatione Confessiariorum &c. 623

solicitavit, præcipere penitenti, ut se ipsum denuntiari diffameret, ac proinde gravem, & Naturam repugnantem obliga-
tionem noluit. Sancta Mater Ecclesia Con-
fessarius injungere sed solum præcipit, ut
penitentes monentes de obligatione denun-
tiandi sollicitantes, si quos moverint, sus-
se ab aliis sollicitato, prout loquitur Gre-
gorius XV. ubi supra. Ita Jo. Maria Sogor
in *Theologia Radicis* t. 149, cap. 2. num. 19.
post Bordoniom rom. 1. c. 23. n. 57. & alios.

66. Neque hinc sequitur propositio illa,
quam Alexander VIII. die 24. Septembri
1605, ordine 7. reprobavit, que afferbat:
Modus evadendi obligationem denuntiandi
solicitationis est, si sollicitatus conjectatur
*eum sollicitantem, hic post ipsius abso-
lute onere denuntiandus.* Etenim enim sollicitan-
tis cui sollicitatio rite constitut, non te-
neatur hunc monere de obligatione denun-
tiandi seneptimur, ut dictum: non tamen
potest eum liberare ab obligatione denun-
tiandi, quam aliunde, seu ex præcepto Ec-
clesie, per memoratas Constitutiones Pon-
tificias promulgata, contraxit.

67. Utrum enim Constitutiones illæ de
obligatione denuntiandi ubiqui terrarum sum
sunt recepta, et quid fidelis & in facto consilens.
Et quidem, quo in partibus Infidelium, ubi non servator Decretum S. Of-
ficii, abolivit, reculantes denuntiare
solicitantes in Confessione, refer Jacobus
Pagnellus tom. 1. Confess. 2.5. n. 1. querel.
In Partibus. Idipsum de Germania sentire
videtur Georgius Gobat straf. 7. *Theologia Experimentalis* c. 57. & 576. de quo ali.

68. Dices: Nemo cogit propriam tur-
pitudinem detegere, ac Judicis denuntiare.

Can. *Quis aliquando S. His autoritatem de-
Penit. dist. 1. ergo nec penitentes est cogi-
ens ad denuntiandum confessarium sollicitan-
tem, fatem quando eidem confessum
præbendo peccavit.* Resp. Neg. conseq.
Quia penitens solummodo tenebat de-
nuntiare confessarium, qui ipsum sollicita-
vit in confessionali: non autem tenebat
dicere se Confessario sollicitanti con-
fessum præbuisse. Sed nec Inquisitores, aut
Ordinarii loci, Sacerdotem de tam nefando
crimine delatum non possit illico punire,
donec de delicto legitime confesset: alioquin
manifestum subest per seculum, ad malevo-
larum, & quandoque ab aliis subornatarum
feminarum enementam delationem punien-
ti innocentes confessarios. Unde nec Evan-
gelium, nec nulla Divina humanaque Lex
unius testimonio etiam idoneo quipiam
condemnat: *Cas. Admonere 33.*

72. Quare: an crimes sollicitationis ad
actus inhoneftos in confessionali, suffi-
cient probetur per se singulariter, ut puta
per pilares feminas, quæ singularem affi-
ment, se confessario locis suis sollicita-
tatas? Resp. Negative, nisi cuam concurre-
rant

rant alia indicia, seu presumptions. Ita Pignatellus cit. tom. 1. Confus. 104, num. 2. & seqq. & ali. Ratio definitur ex ceterata Bulla Gregorii XV. ubi quidem §. 5. ne ob defectum probationum delictum tam enorme, & Ecclesie DEI tam perniciem maneat impunitum, admittuntur testes singulares, itud tamen non absolute conceditur, sed solum concurrentibus alia

DISTINCTIO IX.

De Casibus Reservatis, & Sigillo Confessionis.

QUESTIO I.

Quid sit Reservatio Casum, & a quo fieri possit?

SUMMARIUM.

- 1 Casus reservatus, quid?
- 2 Per actum reservationis directe affectus persona Confessarii &c. Corollarium.
- 3 Datus in Ecclesia personas reservandas casus.
- 4 Quae peccata reservari soleant?
- 5 Dicunt de causa dubius?
- 6 Papa ordinarius non reservat peccatum, nisi ob annexam excommunicationem.
- 6 Unde haec sublati quilibet Confessarius absolvit a peccato.
- 7 Item, si Confessio non fuit contraria.
- 8 Casus reservatus SS. Pontificis, qui?
- (a) Videatur Tr. 13. Dist. 2. nro. 55. & seqq.
- 9 Episcopi possunt reservare Casus pro suis Diocesis.
- 10 Ubi tales reperiantur?
- 11 Cautela quod Regularis.

1. CONCL. I. Reservatio Casum alius non est, quam negotio jurisdictionis abolvendi circa aliquod peccatum. Ita in re communis. Hinc Casus reservatus bene definitur, quod sit peccatum mortale exterum, ad causas inferioribus Sacerdotibus jurisdictione non est concessa.

2. Dicitur, jurisdictione non est concessa Sacerdotibus. Siquidem per acutum Reservationis principaliter, ac directe, tantum affectus persona Confessarii, ejus jurisdictione

presumptionibus & indicis, arbitrio Jus dicuntur dijudicandi, ibi: Cum difficulter probatio, resibus etiam singularibus, concurrentibus presumptionibus, indicis, & aliis admissibilis, delictum probatum esse judicandum &c. Alioquin vero, quod testes singulares regulariter non probent, patet ex can. Nihilominus, 3. q. 9. & c. Cum dilectus 33. de Electione cum similibus.

solent; nam quamvis peccata mortalia etiam mere interna possint reservari, tamen in viu non est, neque expedit, ut eadem reserventur. Deinde quoties morales dubium est de reservatione Casus, jam non censetur reservatus, five sit dubium juris, five facti; siquidem reservatio est valde odiosa, & stricte interpretanda, adeoque intelligi debet de casibus certis & in dubiis. Herinck l.c. n. 7. Suarez, & communis.

5. CONCL. IV. Papa ordinarie nullum peccatum mortale sibi reservat, nisi propter annexam Centuram Excommunicationis sibi itidem reservante. Ita Herinck cit. n. 6. Navarros, Tolteci, Henriquez, Layman, aliquique communiter: dummodo excipiatur unus, vel alter casus, in quo opifitum habetur specialiter expressum, propter Sextum V. in Bulla, contra male promotores, que incipit. Sanctam & salutarem (ac habetur tom. 2. Bulliarum Romani Conf. 91. dicti Pontificis) reservante sibi peccatum, sihi non sunt reservati in Diocesis, in qua confessiones audirentur: cum Regularis habeant jurisdictionem a Papa, & Episcopus alterius Diocesis negaret, etiam quod siuos subditos, limitare jurisdictionem Sacerdotis sibi non subdit.

6. CONCL. II. Certum est, dari in Ecclesia DEI potestatem reservandi casus aliqui, five casus criminum graviorum, & quibus inferiores confessari ablique specialiter licentia, & facultate, extra mortis articulum abolvire non possunt. Patet hoc praeceps continetur praxi, & sententiis Ecclesie, ex Concilio Trid. fess. 14. can. 11. c. 21. ubi prouide monerit in hec verba: Extra quem articulum mortis Sacerdotes, et ministeri possunt in casibus reservatis, id unam penitentib; persuadere mitantur, ut ad superiores, & legimus indicus pro beneficio abolutionis accedant.

3. CONCL. III. Sola peccatum mortalis, ea quo non nisi certa, externa, ac opere consummata, reservari solent. Ita Episcopo de Prudent. fess. 2. Layman l. 5. tr. 6. c. 12. num. 4. Herinck dist. 6. de Pecc. num. 6. & seqq. cum aliis passim. Dicitur, reservari

falsa

et Domini, scilicet & quod eandem Summus Pontifex singulis annis in nomine Domini solemniter promulgari faciat s (a) partim in Jure Canonico, & diversis Bullis Pontificis.

9. CONCL. VI. Etiam Episcopi pro suis Diocesibus possunt sibi reservare certos casus, a quibus confessari abolire nequeunt ablique licentia, & facultate ipsorum speciali. Pater hoc tum ex perpetua praxi, sensisse Ecclesias; tum ex Concilio Trident. fess. 14. cap. 7. & can. 11. sic definiens: Si quis dixerit, Episcopos non habere jus reservandi sibi Casus, nisi quadam exterram positionem, arque idas Casum reservationem non prohibere, quia minus Sacros a reservatis vere absolvat: anathema sit.

10. CATERUM Casus Episcopi reservati continentur in propriis singularium Diocesum Ritualibus, & variantur iuxta exigentiam & diversitatem Diocesum: quamvis isthac reservatio non officiat per sonans confessari extra ejusmodi Diocesim existentes, si Casus in Diocesi confessari reservatus non sit, ut dictum n. 2.

11. De cetero quod potestatem abolvendi Seculares, imponstrum Regularibus caevende cuncti duci propositiones, ab Alexandre VII. damnata, quarum prior, ordine 4. sic fons: Prelati Regulari possunt in foro conscientiae abolvire quocumque facultates hereticorum occulentes, & ab Excommunicatione proper eam incuria. Posterior autem, ordine 12. sic illa: Mendicans possunt abolvire a Casibus Episcopis reservatis, non obstante ad id Episcoporum facultatis.

QUESTIO II.

De abolutione a Casibus reservatis in & extra Articulum mortis.

SUMMARIUM.

- 12 In mortis articulo abolvire potest quilibet Sacerdos.
- 13 Articulus mortis, & periculum mortis, quid?
- 14 Sacerdos excommunicatus, in mortis articulo abolvens non sit irregularis.
- 15 Abolutus a Casu reservato in mortis articulo, non tenetur potest se fuisse superiori.
- 16 Non fuerit annexa excommunicatione.
- 17 Extra articulum mortis negavit Confessarius abolvire a casu reservato.

R. 18 Quid,

- 18 Quid, si urgent necessitas?
 19 Et Casus reservato sit annexa excommunicatio?
 (b) Ut dictum Tr. 2. Dist. 2. num.
 18.
 20 An tunc opus sit, confiteri peccata reservata?

CONCL. I. In mortis articulo qui liber Sacerdos potest abolire ab omnibus Casibus reservatis. Patet hoc ex dictis dist. trac. n. 53. & Concilio Tridentino relat.

13. Porro per *Articulum mortis*, non duntur intelligentes eis quae ultima vite spiritus, sed tam quodvis probable mortis periculum, five id accidat ex infirmitate, five decreto Judicis quemque morti adiudicantis, five ex aliis casibus, ut puta ex imminente belli confusione, partu periculoso mulieris, aut navigatione periculosa, seu valde longa, in qua Sacerdos copia futura non est. Lices enim in rigore differenti sit inter articulum, & periculum mortis (nam *Articulus mortis* proprie dicitur, quanto ex aegritudine prouident prelustrum mors scitur): *Periculum mortis* vero, cum datur occasio, in qua frequenter homines perirent, ut in conflictu bellico, in pericula navigationis, & hujusmodi) in praefatis tamen materia, utpote favorabiles, idem est *Articulus mortis*, & probable periculum eius: nam morale periculum in malis ita existimari, & vitari debet, sicut eventus ipse, juxta illud Ecclesiastici 3. *Qui amat periculum, peribit in illo.* Barboz. part. 3. de offic. & past. Epis. allegat. 25. n. 81. Dia- na, Layman, & alii passim.

14. Advertendum etiam, quod Sacerdos excommunicatus in mortis articulo quicquam absolvens, per hoc non incurrit Irregularitatem, nisi post alios nota Barberis in *Collectanei ad Concilium Tridentinum* fol. 14. cap. 7. n. 15. Nec obstat quod certiorum violans Censuram Ecclesiasticam, fiat irregularis. Res ipsa enim, in hoc casu excusat necessitatem five articulum mortis Proximo impendens; eo praeferunt, quod Concilium Trident. cit. c. 14. ad hoc cuius Sacerdoti expressam facultatem praebeat, ibi: *Atque ideo in articulo mortis omnes sacerdoti expressam facultatem praebeat, ibi;* res quoslibet penitentes a quibusvis peccatis & Confusis abolire possunt.

15. CONCL. II. Qui proper mortis articulum a Casibus reservatis per inferiorem Confessarium sunt abolitus, non tenetur amplius cessante periculo Superiori se sistere, nisi fuerit annexa Censura excommunicationis Superiori reservata. Ita Barberis cit. alleg. 25. num. 86. & Doctores communiter. Ratio est: quia in mortis articulo habent omnes Sacerdototes potestatem, per se, & direkte abolendi ab omnibus peccatis, ut patet ex Concilio Tridentino.

16. Additum notanter, nisi fuerit annexa *Censura excommunicationis*. Quia abolitus in mortis articulo ab excommunicatione, cessante tali periculo tenetur se sistere Superiori non quidem, ut iterum abolatur, sed ut mandatum eius accipiat, & conditioni satisficiat: aliquo enim reincidenter in eandem specie excommunicationem, & quidem ipso iure, propter nonam inobedientiam, & que contemptum esse debite praetendanti de novo committimus: prout expreſſe statutum habetur c. *Eos qui de fonsent, excommunicantur, in 6. clausa* communis Doctrorum.

17. CONCL. III. Extra easum articuli mortis, si Confessarius non prudenter legitima facultate abolivendo animadverterat, quod penitentes inter alia confiteatur peccatum reservatum, ordinarie loquendo non debet ipsum absolvere, sed ad Superiorum mittere; nisi ipse Confessarius possit, ac velit ab eodem facultatem abolendi petere, tacto tamen nomine penitentis. Ita Doctores communiter, & concordat Concilium Trident. cit. foli. 14. c. 7. cuius verba n. 3. resonantur.

18. Dicitur, *ordinarie loquendo*. Nam, si urgent aliqua necessitas, v. g. si penitentes longe differ ab Episcopo, & tamen nonne debeat celebrare, vel communicare; tunc confessarius potest abolire penitentem ita, ut abolitio directe cadat super non reservata, tamen si solum venialia, indirecte vero super reservata: cum onere tamen, ut penitentes postea Superiori, aut alteri habent facultatem abolendi se praefentent, ab eoque, pravissima Confessione, a referatis quoque directe aboluntur. Intellige, nisi malit ipse confessarius a Superiori licentiam abolendi impetrare, persona non nominata, ut supra dictum.

19. Adde cum Layman cit. tract. 6. c. 22. n. 10. Suarez, Henriquez, & alii, idem dicendum est, tametsi Censura excommunicationis, v. g. ob occultum Clerici confessionem, reservationi annexa sit: aduc enim in casu necessitatis poterit indirecte absolviri ab inferiori confessario. Ratio est: quia

Quæst. III. De Sigillo Confessionis.

quia excommunicatione solo Jure Ecclesiastico acerat a receptione Sacramentorum, & consequenter cessat ejus obligatio in calu magne recessatis. Quinimo, cum excommunicatus ad vitandam infamiam possit præmissa contritione SS. Eucharistiam suscipere (b) carnon pariter urgente simili necessitate Sacramentum Poenitentie?

20. Ceterum in premis casu multi Doctores volunt, per le loquendo sufficere confiteri sola peccata non reservata inferiori confessario; quam tentant Herinex dist. 3. de Conf. q. 5. n. 61. sed valde probabilem alient eo quod nemo per le loquendo obligetur ad idem peccatum bis confundendum. Oppositam tamen sententiam plurimi tenent Doctores, estque taliter etiam gravissima, ut puta ob periculum vita sua, immo nec ob periculum totius reipublice, Confessionem revelare, aut peccatum in eadem auditum manifestare. Ratio hujus strictissima obligationis est: quia aliquo fieret injurya Sacramento Poenitentie: simulque Confessio redderecur odiofa, & merito retrahentur ab ea Fideles, si ferrent, in aliquo calo posse peccata confessa revelari in coram praeditum.

QUÆSTIO III.

De Sigillo Confessionis.

SUMMARIUM.

21. *Sigillum Confessionis, quid?*
 22. *Quanta sit ejus obligatio?*
 23. *Confessarius tenet colare peccatum auctum, iure naturali, Divino,*
 24. *Et Ecclesiastico.*
 25. *Sub Sigillo Confessionis, que omnia ca- dans?*
 26. *Corollarium.*
 27. *Sigillum Confessionis posse violari directe, & indirectere.*
 28. *Exempla violacionis indirectere.*
 29. *Alia huius exempla.*
 30. *Cantela notabilis.*
 31. *Quando Confessarius posse uti notitia Con- fessionis?*
 32. *Cantela.*
 33. *An quis posse uti notitia Confessionis ad de- clinandas infidias?*
 34. *De licencia confessoris, an licet revelare Confessionem?*
 35. *Sententia aliorum.*
 36. *Prater Confessarium, qui alii tenentur ad Sigillum?*
 37. *Quid, si quis alterius Confessionis scri- ptam reperit?*

24. Ultima pars, quod etiam Jure Ecclesiastico Sigillum confessionis fit præceptum, patet inter alia ex c. *Omni utriusque Jesus de Peint, & remif.* ubi pena Depositionis a Sacerdotali Officio, ac perpetua poenitentia in arcta Monasterio peragende, constituitur iis, qui Sigillum Confessionis violaverint.

25. **CONCL. IV.** Sub Sigillo Confessio- nis non tantum cadunt peccata confessoris, sed etiam peccata complices, item circumstantes peccatorum, que ad eorum Confessionem aliquo modo pertinent, & ex quarum revelatione potest confessori evenire.

infamia, vel aliud incommodum: ut pura, si quis confessus sit, se illegitime natum Sacros Ordines recipile; in infamibus parentibus ortum, nobilitatem generis jactasse &c. Tales, inquit, peccatorum circumstantie, v.g. defectus natalium, aut generis obliteritas, a confessario manifestari non possum sine Sigilli violacione. Ratio est, quia per horum, ac aliorum similibus revelationem, confitent fieret praedictum, & sic Confessio redderetur odioia.

26. Similiter, atque ob eandem rationem, violatur Sigillum confessionis, si confessarius generat dicat, Titiū sibi confessio esse peccatum mortale, vel habuisse Casum reservatum, aut Centuriam excommunications. Item, si dicat, se illum non absolvisse, quia non recte dispositus erat. Insuper confessarius violat Sigillum, si peccatum aliquod veniale in specie revelet: fecus fort, si fulm in genere; cum certum sit, poenitentie ad minus peccatum veniale confiteri debuit, nisi aliquin confessio non subficeret. Unde si quis dicat, Titiū confessio sibi esse peccatum veniale, Sigillum non violatur: bene tamen si dicat, Titiū confessio est mendacium. Monet quoque Layman l. 5. rr. 6. c. 14. n. 6. cum aliis, caverunt esse confessio, ne aliquo loquendi modo similitudinem confiteant opinionem apud alias gentes &c. si dicat: Titiū multiformis suis peccatis significans, significare enim videtur, illum scripulorum esse, & sic indicere Sigillum confessionis violabit. Quod ultimum, ut melius intelligatur, sit.

27. CONCL. V. Sigillum confessionis duplice modo violari possit, directe vel indirecte. Directe tunc violatur, quando confessarius expresse & aperte peccatum confessum, aut aliquid aliud sub Sigillo cadens, manifestat. Indirecte violatur Sigillum confessionis, quando, licet confessarius nihil aperte revelet, ita tamen verbis vel signis se gerit, ut alter possit in notitiam peccati confessi devenire, & colligere, nunc poenitentem habuisse peccatum mortale, vel certum veniale &c. Ita Doctores communiter.

28. Ista Conclusio, ac praesertim secunda pars ipsius, amplius declaratur exemplis. Sic quippe Parochus publice cuipiam negans Sacramentum v.g. Eucharistie, propter solam notitiam e confessione acceptam indirecte frangit Sigillum. Similiter confessarius, si absolute dicat, se non absolvif-

se Petrum, nulla alia addita rationabili causa, frangit sigillum indirecte, eo quod absoluſio nulli negetur, nisi supposta indispositione poenitentis, aut ob Casum reservatum. Unde si interrogetur confessarius, an hunc vel illum absolvitur, non debet absolute negare, neque affirmare, se absolvitur, si non absolvit; sed optimum erit dicere, se functione suile munere fuit.

29. Insuper Sacerdos, qui aversionem aliquam a peccatore ex notitia accepta in confessione concipit, ac severiori vultum ea de causa illi offendit, aut minus grave eti coequitur &c. frangit sigillum indirecte: quia se factō exprobrit poenitentem peccata confessi; & si hoc liceret, redderetur confessio multo odiosa: praesertim inter eos, qui simul debent cohabitare. Marchantius, Lugo, Bonacina, & ali. Similiter illicitum est, extra confessionem revocare poenitentie in memoriam sua peccata confessi, etiam ipsum consolando gratia: quia ipse hac ratione confundenderetur, si que confessio, si hoc passim liceret, odioia redderetur.

30. Hinc non immerito Clemens VIII. in Decreto, de casibus reservatis, die 26. Maii 1593. edito (Verbatim referatur a Baffo ver. casus reservatis, 40.) universis Regularibus sic mandavit: *Tam Superioris tempore existenter, quam confessari, qui potest Superioris gradum fuerint promoti, caueant diligenter, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confessione haberint, ad exteriorem gubernationem utantur &c.* Quod Decreto, est specialiter de Regularibus, utroque perpetuo simili cohabitibus loquatur, quia tamen quando hoc punctum conlona Juri naturali, ac Divino, etiam ad alios extendendum erit, ne Sacramentis confessio quoquo modo reddatur odioia.

31. CONCL. VI. Nihilominus licet utrum confessarius notitiae confessionis ad actiones non afferentes ullum prorsus incommunum penitenti, vel complici. Ita in re communis: sic enim confessio non reddit uillatus odioia, & onerosa. Et utique proper notitiam ex sola confessione haustam potest confessarius orare DEUM pro salute sui poenitentis, ob confutandum occultum peccatorum de aeterna salute periclitans: potest etiam DEUM orare, ut se per gratiam suam a similibus peccatis misericorditer praeferret; potestque se magis praecavere ab illis peccatorum incitamentis, & iniiciis, quibus videt poenitentem suum

2 dia-

Ques. III. De Sigillo Confessionis.

629

32. Et hoc ultimum notarier additur: quia eorum simplicioribus hominibus cavenientibus, ne dicant: iste hoc vel illud e confessariis; nam per hujusmodi dicta scicule simpliciores scandalizantur. Unde infer Gobat rr. 7. Thol. Exper. n. 878. cum Diana p. 3. rr. 4. r. 76. quod communiter peccatum gravior Confessiones, praesertim si sunt Parochi, quando dicunt exples, se habeat vel illa peccata percepta in confessione: quia communiter homines, praesertim plebei, scandalizantur similius verbis.

33. Ex dictis patet resolutio illius questionis, utrum Sacerdos, si ex notitia confessio licet, sibi in via, vel in nemore parati infideli, aut praeceps venenam in poculo, potis nos perculant declinarit? Responsum, hoc licet fieri, dummodo id occidente aliquando accepte, ab illo ulla detrimento, pndore, aut manifestatione confessum fieri possit; ut notat Scotus 4. dist. 21. q. 2. Ad argumentum, & Sanchez lib. 3. de Matris dist. 16. citans plurimos alios. Seus dicendum, si id fieri nequeat sine praedictio, manifestatio, aut suspicione Rei confessi; nam sic redderetur confessio odioia.

34. CONCL. VII. Utrum de licentia poenitentis possit confessarius revolare confessio Sacramentum, disputant Theologi. Negant plerique ex antiquioribus, ac praesertim Scotus cit. dist. 11. q. 2. Atenis, alioquin. Ratio est: quia licet poenitentis possit edere juri suo, non tamet possit edere juri Sacramenti: atque Sigillum est introductum Jure naturali, atque ex primaria Christi institutione, in favorem Sacramenti, & secundario solam in favorem poenitentis; ergo.

DISTINCTIO X.

De Satisfactione, ut tertia parte Sacramenti
Poenitentiae.

QUESTIO I.

De Satisfactione Sacramentali, ejusque
acceptatione, & implementatione.

SUMMARIUM.

1. Satisfactione duplicitur sicutur.
2. Dimittitur culpa non semper remittitur ratio
peccatis debita.
3. Satisfactione, ut est pars Sacramenti Poenitentiae, quid?
4. Confessarius tenet poenitentem aliquam
satisfactionem injungere;
5. Regulare loquendo: & an hoc sit pars
essentialis.
6. Satisfactione Sacramentalis habet effectum
remittendi partem penitentie ex opere ope-
rato.
7. Eam peccato mortali peracta sufficiit ad
integratim Sacramentum.
8. An tunc habeat effectum ex opere operato
sibi correspondente.
9. Solvitur instantia.
10. An post penitentem respuere poenitentiam
sibi imponsum?
11. Quid, si Confessarius nolit eam modera-
ri?
12. Quid de levi poenitentia?
13. Penitentiem implore poenitentiam sibi
injungatur.
14. Quid, si poenitentia sit solum levius?
15. Tenerum penitentem per se ipsum implore
poenitentiam.
16. An hae possit ipsi commissari a Confessa-
rio?
17. Et an tunc necesse sit, repetere priora
peccata?

1. A Divertendum, quod Satisfactione du-
pli citur accipiat. I. Generaliter, quomodo importat actionem, qua quis fa-
ciet quantum debet, si debitor solvens cre-
ditori, dicitur illi satisfacere. II. Specialiter, propter, ac stricte; quomodo ipsa est

actio afflictiva corporis vel animae, per
quam Deo voluntarie satisfacimus pro pos-
tis temporalibus, que remanent ex peccatis
virtute poenitentiae a DEO quoad culpam
jan remissis.

2. Certum siquidem est, quod quidem
in iustificatione peccatoris aliquando remittatur
peccatum tam quoad culpam, quam
quod totam penam, adeo, ut nulla re-
maneat pena temporalis pro eo luenda;
prout contingit in Baptismo, & Marti-
rio, & quandoque in actu perfecta Contri-
tionis, vel amoris DEI super omnia.
Id tamen non semper fit, quoniam ordina-
re loquendo, dimissa per poenitentem culpa
peccati mortali, remanet aliquid pena
temporalis, in quam peccata eterna pecca-
to mortali correspondunt communatur
in hoc vel future faculo luenda; prout li-
quer tum ex Concilio Trident. sif. 6. c. 14.
& sif. 14. c. 8. tum ex pluribus S. Scriptu-
ris locis, ac fusus contra Haereticos ostendit
Controversiis.

3. CONCL. I. Satisfactione, ut est tertia
pars Sacramenti Poenitentiae, est opus bo-
num poenale in Sacramento poenitentiae a
confessario impositum, ad peccata tem-
poralia peccatis confessis debita, compensa-
tum, seu solutionem. Ita Marchantius tom.
1. Tribunali. tr. 4. tit. 7. effigie in re communi-
nis. Dicitur, in Sacramento penitentia &
Confessario impositum; ad exclusandam alia
opera satisfactoria, & penalitaria que vel
propria voluntate affluminatur, vel a DEO
nobis immittuntur: haec enim defervent
quidem ad satisfaciendum pro peccatis no-
stris, non tamen sunt pars Sacramenti Poenitentiae, neque satisfactione Sacramentalis &
sed talis est ea solum, que a Confessario
imponitur.

4. CONCL. II. Sacerdos regulariter lo-
quendo tenetur aliquam satisfactionem poenitentiae
inflingere. Ita communis Doctorum,
& patet ex Conc. Trid. sif. 14. c. 8.
ibid: Debet ergo Sacerdotes Domini pro qualitate
criminum, & poenitentium facultate, &

Quest. I. De Satisfactione Sacramentali, &c. 631

intates, & convenientes satisfactiones injun-
gere. Hinc idem Concilium cit. sif. 14. c. 3.
& Can. 3, inter partes Sacramenti Poenitentiae
etiam numerat satisfactionem. Nec ob-
stat, quod satisfactione communiter canatur
etiam pars integralis hujus Sacramenti: Re-
sp. enim, hoc parum urgere; quia Sacerdos
tenetur etiam integratim ipsius curare.

5. Intellige, regulariter loquendo: nam
incapaci, v.g. moribundo extra ultro ratione
nisi constituto, nulla satisfactione imponi de-
bet (imo nec potest) non obstante, quod
dono signo petitus Confessio aboli vi de-
bet. Ex quo liquet, satisfactionem non
esse partem essentialiem Sacramenti Poenitentiae,
sed integralem solum: quoniam Maftrius 4. dif. 5. no. 369. cum aliis hoc
intelligendum canat de satisfactione actu
exhibita, id est, de actuali executione ipsius:
nam satisfactione Sacramentalis in vo-
to, five propositum solum implicitum
satisfaciendi, potest dici pars essentialis
& sif. 14. c. 8. tum ex pluribus S. Scriptu-
ris locis, ac fusus contra Haereticos ostendit
Controversiis.

6. CONCL. III. Satisfactione Sacramentalis
habet virtutem specialem ex opere ope-
rato remittendi aliquam partem penae tem-
poralis peccatis debita, quam non haberet,
si illud ipsum opus efficeret voluntarie afflu-
mum, aut aliunde impositum. Ita Docto-
res pacif. Ratio est: quia satisfactione a Sa-
cerdotio imposta, & a penitente adimplente,
et pars Sacramenti poenitentiae: ergo
habet aliquem effectum ex opere operato,
(qua si cum totum Sacramentum, ita & quel-
libet pars eis tam habere debet) atque talis
effectus aliis non est, nisi remittit penae
temporalis peccatis debita, ut pro parte
de capite principali ordinatur: ergo.

7. CONCL. IV. Poenitentia Sacra-
mental is in statu peccati mortali peracta, suffi-
cientia ad integratim Sacramenti poenitentiae,
atque ad implendum preceptum Confessarii
de perolvendo Poenitentia. Ita omnes Do-
ctores: idque patet tum ex communis feni-
tudine, qui non solent repeter poenitentias
foras in statu peccati mortali per-
actas, neque ad eas rependerent conve-
nienter a Confessario obligati: tum ex eo:
quia preceptum ieiuniu. & alia euomodi
statu impletum, licet opera prescripta
peragantur in statu peccati mortali.

8. Additum cum Doctori Subtili 4. dif. 15.
quis. 1. & de quarto quem sequuntur Scoti-
tenses, & multi alii, ut Navar-
rus, Vasquez, Medina, Diana, &c. quam-
vis melius sit poenitentiam injunctam in
charitate perolvere (quia talis non tantum
solvit penam, sed etiam meretur augmentum
gratiae, & gloria coelestis) adhuc tam-
en probabile esse, quod poenitentia Sacra-
mental is in statu peccati mortali peracta
habet effectum remissionis penae tempo-
ralis peccatis debita, ac sibi ex
opere operato correspontentem: eo quod
huiusmodi effectus habetur ex meritis
Christi, seu vi Sacramenti Poenitentiae,
cuicunque satisfactione illa est pars.

9. Nec obstat, quod homo non sit in statu
gratiae. Tum quia licet is defacto non sit in
statu gratiae, in illo tamen fuit tempore re-
cepit Sacramenti Poenitentiae: tum quia,
licet ab merendum requiratur status gracie,
ex nullo tamen capite offenditur, cum
etiam requiri ad satisfaciendum virtute Sa-
cramenti prius digne recepti. Verum haec
solummodo probabilitate dicuntur: quia multa
oppoſitum teneant: immo non pauci hu-
bris sententia Authores afferunt, satisfactionem
in malo statu peractam delere poenam
non protunc, sed postea primum ablato
obligo, seu recuperato statu gratiae. Hinc
quilibet studians perolvare Poenitentiam
Sacramental em in statu gratiae: sic enim
& meretur, & certo solvet penam.

10. CONCL. V. Quoniam poenitentia ex
aliqua causa rationabiliter posse poenitentiam a
Confessario sibi impositam non acceptare,
pertinet, ut alii sibi imponatur: tamen om-
nem poenitentiam ab ipso sibi impositam re-
spueat non potest, si ab eodem aboliri velit.
Ita communis. Ratio prima pars est: quia
Poenitentia a Confessario injungendae de-
bet esse salutares, & convenientes statui
sibi facultati poenitentiae, juxta Conci-
lium Trid. sif. 14. c. 8. erit o. ob cautela
rationabilem, utputa quia ipsam commode
peragere nequit, licet potest poenitent
hanc vel illam in particuli poenitentiam
respuere, veluti sibi non convenientem,
ac rogi Confessarii, ut aliam matricem,
sive quaque convenientiorem imponat.

11. Quod si Confessarius sit adeo impru-
dens, ac indiscretus (prudentem enim hoc non
facit) ut non obstante rationabili peti-
tione poenitentis nolit illam poenitentiam mo-
derari, ac mitorem imponere; poterit
poenitentis licet a Confessione desistere, ac
dicere Confessario, te aliam minus severum,
magisque discretum queratur. Nam

penitent non tenetur sub peccato morta
It quod hoc ei obediens, nisi quatenus cupit
ab ipso absolutionem recipere

12. Altera pars ex eo probatur: quia
fatisatio' est par integralis Sacramenti
Penitentiae: ergo tenetur penitent, extra
casum impotest, aliquantum falem' leuem
Penitentiam acceptare, & adimplere. Et
certe, quis credat, talen' else rite dispo-
natum, sextra casum impotest neque uni-
cunt Ave Maria, ut prolationem Sanctissimi
Nomini JESU, vel perculcionem pectoris,
vellet pro penitentia sacramentali ac-
ceptare? Neque contrarium docet Scotus
4. diff. 25. q. 15. & diff. 18. quaf. un. Quia
is, partim loquitur de penitentia peccatis
condigna, partim de tali, occasione cuius
penitent traheretur in desperationem,
(tunc enim excusat impotest) prout
ex eius verbis definiuntur, ac notat Herinx
diff. 4. de fatisatio' n. 15. Sannig. d. 12.
q. 2. n. 10. & 11. ac alii.

13. CONCL VI. Tenetur penitent
sub peccato adimplere penitentiam sibi a
Confessorio impositam. Patet hoc ex cap.
Omnis urbis Jesus de P. & remis-
tib' culibus contentem praecipit, quod
injunctum sibi penitentiam proprie' arbitriu'
debet adimplere. Accedit ratio: quia ten-
tetur penitent recipere Sacramentum Po-
nitentiae, non solum essentialiter, sed
etiam integraliter, toto.

14. Ceterum notat hic Suarez diff. 38.
lett. 7. num. 4. q. 9. cum aliis, quod, quan-
vis obligatio' adimplendi penitentiam sit
ex genere suo gravis, ac proinde illi pec-
cator mortaliter, si non adimpler gravem
penitentiam, vel notabiliter ejus partem
omittit: tamen, si penitentia sit iolum-
modo leuis, v. g. dicere quinque Pater
& Ave, aut modice tantum ejus pars
omitatur, non committatur peccatum
mortale, sed solum veniale; quia etiam
hie levitas materia excusat a mortali.

15. CONCL VII. Penitent tenetur per
seipsum implere penitentiam Sacramen-
talem, & non potest eam implere per ali-
um, quemlibet propriam auctoritatem substitui.
Ita Theologici communiter. Ratio est:
qua juxta Concilium Tridentinum soli
actus penitentis sunt quasi materia Sa-
cramenti Penitentiae: ergo debet satis-
factio' fieri per ipsum penitentem.
Concordat texus c. cap. Omnis urbis Jesus
de P. & remis. Et hinc merito
Alexander VII. lequantem, ordine 15.

Propositionem dominavit: Penitentia propria
auctoritate subficiere sibi alium posse, qui
loc ipsius penitentiam adimplat.

16. CONCL VIII. Quamvis penitentis non
posset penitentiam Sacramentalem sibi im-
positam propria auctoritate commutare in
alud opus, etiam evidenter metus: po-
tent tamen penitentia a Confessario im-
posta, ab alio ex rationabili causa com-
mutari in aliam penitentiam, non solum
aequalem, aut meliorem, sed & in mi-
torem. Ita Doctores communiter, ac praes-
ertim Herinx c. disp. 1. num. 31. Sannig.
loc. cit. q. 3. hoc extendentes ad quemlibet
confessarios, etiam alterius inferioris
(dummodo penitentia non fuerit a Superio-
re imposta pro eis reservata) quia idem
est Tribunal, atque Iudicium ejusdem po-
tentatis in utroque.

17. Utrum autem ad hoc, ut posterior
Confessarius possit commutare penitentiam
prius ab alio impositam, necesse sit, quod
ipsi rursus explicitur a penitente
peccata illa pro quibus prior penitentia
fuit imposta, variunt Doctores. Et quidem
probabilior, ac feci' est opinio Suarez
zii, & plurium aliorum Doctorum al-
terentium, id fieri debere: oppositorum
etiam probabile, ac doceunt Navarro &c. 26.
Manual. n. 22. Layman lib. 5. tract. 6. c. 15.
n. 16. Toledo, Diana, & pluribus aliis.
Ceterum in praxi optimum erit consilium
interrogare penitentem vel de peccatis
gravioribus, propter que altera peni-
tentia prius ipsi fuit imposta; vel fal-
tem, an prius haberius simili peccata illi,
de quibus nunc se accusavit: si enim fal-
tem aliquiliter cognoscitur status peni-
tentis, ac proinde poterit alia convenien-
tior penitentia eidem imponi.

Q U A E S T I O N E II.

Quoniam opera pro Penitentia sacramentali
injungenda sunt?

S U M M A R I U M .

18. Doctrina Concilii Tridentini circa injun-
ctionem penitentia sacramentalis.

19. Generatim, qua opera possint injungi?

Omnis bona opera reducuntur ad Orati-
onem, Jejunium, & Eleemosynam.

20. Confessarius penitentiam designaverit,
ad que debet attendere?

21. Pecc.

- 21. Peccatis, que generatim correspontent
penitentia.
- 22. Rigor illi in casibus particularibus neque
semper observari.
- 23. Declaratius hoc exemplis.
- 24. In determinanda penitentia vitandus
est defectus, & multo magis excessus;
cur?
- 25. In praxi circa imponendam penitentiam,
quid observandum?
- 26. Declaratius hoc alterius.
- (c) Ut jam dictum n. 23.
- 27. Alia circa hoc notanda.
- 28. Possunt pro penitentia injungi opera ali-
unde fructuaria.
- 29. sed communiter injungenda sunt opera
non fructuaria.
- Corollarium.
- 30. Potest injungi oratio pro Defunctis.
- 31. Solvit via inflatoria.
- 32. Modus satisfactionis sacramentalis, jux-
ta Catechismum Romanum.

18. PRÆMITTENDA cum primis est fabulber-
trina Concilii Tridentini doctrina, quam scilicet 14. c. 8. His verbis propositum: De-
bem ergo sacerdotibus Domini, quantum Spiritu-
& prudenter fugeat, pro qualitate etri-
minum, & penitentiam facultate, salutares
& convenientes penitentias injungere: ne, si
forte peccatis conivenerint, & indulgentias cum
penitentibus agant, levissima quædam opera
pro gravissimis delictis injungendo, aliorum
peccatorum participes efficiantur. Habeant au-
tem præcelsi, ut satisfactio, quam imponunt,
non sit tantum ad novam vita erisdom, &
penitentia medicamentum, sed etiam ad præte-
riorum peccatorum vindictam & configuratum.
Hac enim Concilium, cuius verba,
utpote veram Catholicam doctrinam conti-
nentia, sunt optime notanda: quibus sup-
ponitis, fit.

19. CONCL I. Opera, qua pro fatisa-
tione sacramentali injungenda sunt, debent
esse honesta, & moraliter bona, quia ge-
neratim sunt tria, videlicet Oratio, Jeju-
num, & Eleemosyna. Ita unanimis Theo-
logorum. Omnia enim reliqua bona opera,
qua ex fide viva, atque per Charitatem ope-
rantur proficiuntur, ad hanc tria, veluti
tres Justitiae Christianae fontes, facile redu-
cuntur, iuxta illud Raphaelis Archangeli
Tobias 12. Bonis q. Oratio cum Jejunio & Ele-
mosyna, magis quam thesauris abscondere,
& alibi. Id ipsum patet inductione: siqui-

si quis locum dicendum, quando speciales
circumstantiae hunc rigorem servare non
permittunt. Hinc Doctor Subtilis loc. cit.
recte subiungit, quod, quamvis haec
fit correspondencia in generali, & de con-
gruo; ea tamen in casibus particularibus

RCB

nec necessario, nec congruerat debet semper observari, eo quod in caibus speciabibus satis frequenter non conveniat facilius satis frequentius penitentia illa, qua responderetur peccatis suis in generali. Unde optime monet, requiri circa hoc difcretio-
nem Sacerdotis, qui ut loquitur Tridentinum, *pro qualitate criminis, & paenitentium facultate, scilicet, & convenientia peniten-
tias injungat.*

23. Declaratur eadem Doctrina exemplis ibidem a Scoto relatius, & inter Theologos communiter recepsis. Sic quippe pauperi, qui Eleemosynam dare negat, non sunt in-
jungende Eleemosynae, etiam si peccata committunt, v.g. lura, secundum congruen-
tiam generaliter exigent. Eleemosynam; cum faptis tales non amplius habeant, unde iniuste ablatum restituunt. Item homini, qui ob continuum labore jejunare nequeunt, non suat imponenda jejunia, quamvis car-
teroquin talia suis peccatis correspondante, sed potius inducendis est, ut una cum alia penitentia, sibi convenienti sumum conti-
nuum labore subeat. Deoque offerat in remissione suorum peccatorum. Similiter clavis, qui lapsus fuit in peccatum carnis, si est adeo delicatus, quod non velite jeju-
nare, nec aliam macerationem notabiliter subire; vel predimuntur, quod si sibi impo-
neretur, cito abiceret, & se peccatum no-
vo peccato inducendis et ad Orationem, & Eleemosynam, illudque ipsi imponen-
dum, quod libenter recipit, & quod credi-
t perverterentur admiserit.

24. Interius tamen est, quod pax non modicam esse difficultatem in quantitate penitentia taxanda, magna in ea de-
terminanda opus esse discretionis. Siquidem ex una parte virtudus est dectus, ne morsa-
peccatis concirent, & indulgentias cum peni-
tentibus agant, levissima quadam opera pro
gravissimi delictis injungendo. Confessari
aliorum peccatorum participes efficiuntur, pro-
ut mones Concilium Trid. c. 8. dum ta-
les non tam inducent penitentes in oculum criminum, quam in vilipensionem corun-
dam, ob levitatem penitente injuncte:
nam ut sit S. Ambrosius Serm. 8. in Psalm.
118. *Facilitas venia, incutientis tribuit
delinquendi.* Ex altera vero parte multo magis cavendum est excessus, ne vel fide-
les gravioribus inculcis penitentis fan-
dalizentur, atque ab hoc fatiberrimo ani-
marum suarum remedio deterreantur; vel
non eiis laquei injungant, per neglectum

ejusmodi indiscertarum penitentiarum de-
nouo peccandi. Pulchre, quantum ad pro-
positum, loquitur S. Chrysostomus rela-
tus *Can. Aliqant.* 26. q. 7. & tandem subfun-
git: *Etsi enim eremus medicos penitentiam imponentes, nomine molius est, proper miser-
cordiam ratione redire, quam propter cru-
dilitatem?* Ubi enim Paterfamilias largus est,
Dispensator non debet offensus: ut DEUS be-
nignus est, ut quid Sacerdos quis auferat? ut
apparetur sanctus? circa vitam tuam ego aufer-
am, circa alienam benignus.

25. Verum, qui Sacramenta Peniten-
tia a Christo perse, ac principaliter institu-
tum fuit in bonum penitentes, atque ut anima-
eius vulnera cirentur, sequitur impi-
tas, quod Sacerdos nunquam debet talem penitentiam imponere, quam omnino cre-
dit penitentem ex imbecillitate, vel alia
causa, non imploratum: nam ea hoc ipso
non efficit penitentia salutaris, qualem im-
poundam constat Concilium Tridentinum.
Hinc, ut loquitur Joannes Gerlon part. 2.
Operam; Tatuus est, cum parva penitentia,
qua sponte suscipitur, & consimiliter admis-
tur, ducere confitit ad *Purgatorium;* quam
cum magna non implenda precepare in in-
fernum. Ne tamen confitens ob penitentie
levitatem peccata sua minus astimet, fua-
viter monendum erit a Confessario, peni-
tentiā impositam non esse commendarā;
tam fuis delictis; quare ipsorum sponte exer-
citus student alia bona opera in satisfac-
tionē suorum peccatorum.

26. Deinde notandum ex Rituali Romano, pro peccatis oculorum, quantumvis gra-
vibus, non esse injungendum penitentiam publicam, utpote infamitiam. Item nec
talem, unde domestici possint devenire in cognitionem gravioris criminis: uiri sunt je-
junia extraordinaria, disciplina, ac hujus-
modi, nisi habeatur occasio similes peni-
tentias ferentे peragendi, vel saltē sic,
ut alii non advertant, ipsa ratione Confes-
sionis inuenias fuisse; nam urget eadē ratio-
rio. Rursum & non expedit pauperibus pro
penitentia imponere Eleemosynam, neque
orgraris vel debilibus jejunia, aut mulie-
ribus longas peregrinationes, nec valde oc-
cupatis multis precēs. Insuper tempore Ju-
bilat, vel alterius Indulgentiae plenaria, levi-
or penitentia injungi potest, cum illis
defectum supplet lucrativo Indulgentia.

27. Quod si vero peccata penitentis gra-
viorem expolcant penitentiam, is primum
littere disponendum erit ad agnoscendum suo-

forum criminum gravitatem, & quantum
pro eis penitentiam promeritis sufficiat; &
postmodum eidem proponi poterunt varie
penitentiae, insique reliqui delectus, cum
huius admonitione, ut ultra, & sponte tua,
quedam alia per opera adjungat. Etsi enim
regulariter loquendo debet Sacerdos im-
ponere penitentiam sub pracepto, nihil
tamen obstat, quin etiam possit quedam
opera satisfactoria confulere; sicut aliquando,
spectra fragili conditione penitentis,
quandam penitentiae partem sub consilio in-
jungere. Quinimum Suarez diff. 3. fol. 6. n. 6.
citans D. Thomam, Navarrus, cap. 26. Ma-
rial. n. 23. Bonacina diff. 5. de Penit. q. 5.
fol. 3. pñct. 2. nn. 13. aliquid plures, pro-
bable confessio (quamvis contradicat Val-
quez, & Hugo diff. 2. de Penit. num. 57.)
per illa verba Sacerdotis, post absolutionem
adjungi folia: *Quidquid boni fecerit, &
mali suscipietur;* si tibi in remissione pecca-
torum &c. talia suis imponenda opera in generi in-
jungit pro Penitentia, & sic elevari ad Sa-
tisfactionem pro peccatis tunc confessis ex
opere operato exhibendam. Tandem ju-
bit injungere frequentiores Confessiones,
prædicti recidivis; atque etiam, ut mo-
net Catechismus Romanus n. 32, citandus,
ut certis aliquot & definitis diebus oratione
in vacent, prout Spiritus & prudenter sug-
gererit.

28. CONCL. III. Poffit pro Penitentia Sacramentali injungi non solum opera supererogatoria, seu aliunde indebita, sed etiam opera aliquoquin praecipita. Ita com-
munis, paucis exceptis. Ratio est: quia
hujusmodi opera, non obstante priori Prae-
cepto adhuc sunt libera, & meritoria, &
consequenter satisfactionis.

29. Notant tamen Doctores, communiter loquendo, ac celstante iusta causa, non
esse imponenda opera aliunde jam praecipita,
sed opera supererogatoria. Unde infrunt,
si confessarius alius non exprimat, aut ex
verbis ipsius, vel alii circumstantis oppo-
situm non appareat, conferi, eum velle in-
jungere pro penitentia opus aliunde non
praecipitum: v.g. si injungat, ut die Feso
Missam audiat, censetur velle injungere

Missam aliam præter eam, quam aliquoqua
penitentis tenetur die Feso audire. Quod
si vero dicat penitentem, ut duas Missas audi-
dar die Feso, censetur ex hoc loquendi mo-
do comprehendere etiam Missam alias jam
præceptam: & sic de aliis similibus.

30. CONCL. IV. Potest pro Penitentia Sacramentali injungi oratio applicanda pro Fidelibus defunctis. Ita Hugo diff. 25. de
Penit. fol. 4. n. 62. cum communiori, quamvis nonnulli oppositum tenent. Ratio est:
quia Oratio pro defunctis est acceptissima
DEO Eleemosynam, utpote per quam sub-
venitur animabus Defunditorum summe in-
digentibus; ergo cum Eleemosyna, sub qua
contingent quilibet opera Micercordia
tanta corporalia, quam spiritualia, pro pe-
nitentia possit imponi, cur non etiam Oratio
pro Defunctis?

31. Dices: Oratio, vel aliud opus bonum
pro Defunctis applicandum, non prodest pe-
nitenti ad satisfaciendum pro se ipso; ergo
non videatur posse imponi pro satisfaciōne
Sacramentali. Resp. negando antecedens:
licet enim satisfaciōne operis Praecepti appli-
cetur Defunctis, adhuc tamen satisfaciōne
correspondens illi bona voluntati, & actui
Charitatis Proximi, atque Micercordie
spirituali, quo penitentis ob praecipient
confessari vult orare, & orat pro Defun-
ctis, remaneat ipsi penitenti, qui proinde
non debstitutus omni fructu satisfaciōnis,
proveniente ex tali penitentia.

32. Confirmatur haec sententia authorita-
tate Catechismi Romani, iussu S. Pie Pa-
pa V. editi, in quo, agendo de satisfactione,
circa finem, præfens Concilium approbat,
similique generalis modus satisfaciōnis Sa-
cramentalis imponenda assignatur, sequen-
tibus verbis plurimum ponderandis. *Igitur
universa satisfactionis modus, culparatio tem-
perabit. Sed ex omni satisfactionum genere ma-
xime convenientia penitentia præcipit, ut cer-
ta aliquot & definitis diebus oratione vacent,
ac pro omnibus, præfertim pro iis, qui ex hac
vita in Domino decerpserunt, prius Diocesanis.
Hortari vero etiam eos operari, ut sebe eadem
satisfaciōnis opera a Sacerdoti inditta, ulice
suscipiant, ac reperiant.*

DISTINCTIO XI.

De Sacramento Extremæ Unctionis.

QUESTIO I.

Quæ sit materia, & forma Sacramenti
Extremae Unctionis.

SUMMA RIUM.

1. Extrema Unio est panitentia consummativa. Et Sacramentum extenuatum.
2. Est varum nova Legis Sacramentum, a Christo institutum.
3. Extrema Unio, quid?
4. Materia eius remota, & proxima qua?
5. Oleum quale sit & eis debet?
6. Quid, si ei admixtum balsamum?
7. Oleum illud debet esse benedictum ab Episcopo.
8. Forma Sacramenti Extremae Unctionis, que?
9. In quibus corporis partibus sit facienda Unio?
10. Rituus Unio in feminis semper omitenda: & quando in viris?
11. Quid, si quis caret manu, pede &c.
12. Manus Presbyteri quando ungenda?
13. An in causa necessitatis sufficiat unica Unio?
14. Solvitur infirmitas.
15. Praxis quadruplicata Diocesum tempore patet.

1. Extrema Unio est ultimum ex illis Sacramentis, quæ vitæ spiritaliæ enim cujuslibet Fidelis quod se promovet: simu quæ non modo penitentia, sed & totius Christianæ vitiæ, quæ perpeccus penitentia ejus debet; consummatum ex officio apud Patriarcham, ut loquitur Concilium Tridentinum, cap. 14, in Doctrina de Extrema Unione. Et quia non nisi in mortis articulo recipi potest, hinc & Sacramentum extenuatum quadruplicatus, juxta statutum Concilium cap. 3. De quo loquendo, sit.
2. CONCL. I. De Fide certum est, Extremum Unio esse verum, & proprium Sacramentum novæ Legis, a Christo Domino institutum. Ita præter parvum fennum Ecclesiæ Catholice, docet

Concilium tum Florentinum in Decreto Unionis, tum Tridentinum, cap. 14, de Extrema Unio, cap. 1, ubi sic loquitur: *Instituta est autem sacra hoc Unio infirmorum, tanquam vere & proprio Sacramentum novæ Ternamenti, a Christo Dominogno, apud Marcum quidem (cap. 6.) institutum, per factum autem Apostolorum, ac Dominis fratrem, fidibus commendatum, ac promulgatum (Jacob. 5.) Infirmatur, inquit, qui in nobis? Inducat Presbyteros Ecclesie, & orient super eum, unctiones cum oleo in nomine Domini: & oratio fides & labores infirmorum & alleluias eum Domine, & si in peccatis dimittuntur ei. Et ibidem Can. 1. sic definit Concilium contra Haereticos: Si quis dixerit, Extremam Unione non facere, & proprio Sacramentum a Christo Domino institutum, a Bento Jacobo Apostolo fremulgamur, Anathema sit.*

3. CONCL. II. Sacramentum Extremae Unctionis, est Unio hominis infirmi patientis, facta in determinatis partibus corporis cum oleo consecrato ab Episcopo, ministrata a Sacerdoti, finaliter verba certa cum invocatio deinde preferente, ex infinito dilectionis affectu significante curacionem finalem venientiam. Ita Doctor Subtilis 4, lib. 23, quæsi un. per hac verba prope declarant naturam hujus Sacramenti quoad singulas partes: s. prout ex progressu patet.

4. CONCL. III. Materia remota Extrema Unio est Oleum olivarum ab Episcopo benedictum. Proxima vero est ipsam Unio facta hoc olio. Ita certa, & communis, & constat tum ex Concilio Florentino, cit. ubi ait, quod Extrema Unio materia est oleum olivarum ab Episcopo benedictum: & Tridentino cit. cap. 1. ibi: *Intellexit enim Ecclesia, materiam (Extremae Unctionis) esse oleum ab Episcopo benedictum: tum ex illis verbis Apostoli Jacobi: Ungentes enim alio in nomine Domini.*

5. Ex quibus sequitur I. Oleum istud debere esse simplex, ac fine admixtione alterius liquoris: quale est oleum olivarum commune, ac uiuale, eo quod tale abloite dicatur oleum.

6. Quod si huic oleo admixtetur balsamum (prout sit in confessione Chrysostomi)

QUEST. I. Quæ sit Materia, & Forma Sacramenti &c. 637

tenent equidem nonnulli Doctores, per hoc impediti validitatem hujus Sacramenti: probabilium tamen est, oleum etiam balsamo mixtum esse validam materiam hujus Sacramenti, prout docet Suarez pars. 3. t. 4. disp. 40. scđ. 1. Poncios, Mafrinus, aliqui plures. Ratio est: quia mixtio balsami, cum sit modica (uti supponitur, ac fieri solet in confessione Chrysostomi) non destruit naturam olei: ergo in substantia remanebit verum oleum ab Episcopo benedictum. Et licet extra calum necessitas, ob admixtionem balsami, eo non licet, si tamen per errorem, aut alias adhibeatur, Sacramentum valide administrabitur.

7. Sequitur II. Oleum hoc debet ab Episcopo esse benedictum, prout expresse docet Concilium tum Florentinum, tum Tridentinum l. c. Et quidem communior Doctrorum sententia vult, quod benedictio Episcopi essenter requiratur ad valorem Sacramenti Extremae Unctionis, ita ut adhibito oleo non benedicto ab Episcopo, nullum sit Sacramentum.

8. CONCL. IV. Forma Sacramenti Extremae Unctionis illa est solemnis illa precatio, quam Sacerdos ad singulas unctiones adhibet, cum ait: *Per istam sanctam Unctionem, & suam plenissimam Misericordiam indulget tibi Dominus, quidquid per viuum (auditum, odoratum, &c.) deliquerit.* Ita Concilium Florentinum l. c. cum Concilio Tridentino, ac Ritu Romano Pauli V. Et quamvis haec forma, sub his ipsi verbis patet, non habetur ex S. Scriptura, constat tamen tum ex traditione Ecclesie, tum insinuat a Postulo Jacobo cap. 5. ubi ait, *Infirmatur quis in nobis? Inducat Presbyteros Ecclesie, & orient super eum unctiones cum oleo in nomine Domini. Nam ly ives super eum facta indicat, formam hujus Sacramenti debere esse deprecatorium.*

9. CONCL. V. In septem corporis partibus infirmi communiter est ungendum, nimis in oculis, propter viuum; in auribus propter auditum; in naribus, propter odoratum; in ore, propter gustum; & locutionem; in manibus, propter tactum; in pedibus, propter gressum; & in renibus, propter delectationem ibidem vigentem. Ita expedit Concilium Florentinum, ac Rituale Romanum Pauli V.

10. Dicitur, *communiter est ungendum.* Si quidem circa hoc notat citatum Rituale Romanum, quamvis præter illas corporis partes, quas veluti fennum instrumenta ho-

mini natura tribuit, nempe oculos, aures, nares, os, & manus, etiam pedes ac renes ungendi sunt; attamen renumunctionem mulieribus, honestatis gratia, semper omitti (notandum ly temporis) atque etiam in viris, quando infirmus commode moveri non potest: neque tunc sine in mulieribus, ita in viris aliam corporis partem pro renibus ungendam esse.

11. Notat ulterius idem Rituale Romanum, si quis aliquo dictorum membro multatus existat, v. g. careat manu, vel pede, quod pars illi loco proxima sit ungenda, servata eadem verborum forma.

12. Notat tertio idem Rituale, quod manus, que reliquis infirmis interioriungit debent, Presbyteris exterius ungantur. Ratione hujus assignant Doctores: quia Sacerdos in sua Ordinatione iam fuit unctionis oleo facio in parte interiori manum, id est, in palmis: ac ob id congruum magis sensetur, ut postea in exteriori potius manum parte inungatur, quam in interiori. Ceterum loquendo de valore Sacramenti, nihil refert, Sacerdotem etiam in ipsis palvis inungi sicut haec Unio sit diversa ab illa, quam accipit in ordinatione sua. Et tamen hac in re standum confutundini cuiuslibet Dioecesis, ac præterius ordinationi Rituali Romani.

13. CONCL. VI. Quamvis multi Doctores velint, ad validitatem hujus Sacramenti necessarias esse ad minimum quinque unctiones in quinque corporis fennibus, cum quinque partialibus formis, quæ correspontent singulis unctionibus: probable tamen est in casu necessitatis unicam sufficere unctionem, in quacunque corporis parte fiat, cum unicam tantum formam, omnes tamen corporis fennus exprimente, taliter: *Per istam sanctam unctionem, & suam plenissimam Misericordiam, indulget tibi Dominus, quidquid per viuum, auditum, odoratum, gustum, radium, &c. Ita Maltritus disp. 2. Th. Mor. num. 38. post Suarezum, Connich Layman, Poncios, alioisque.* Ratio est, quia per unus organi unctionem, factam cum expressione quinque fennorum corporis infirmi, salvatur totum id, quod ad hoc Sacramentum requiriatur a S. Jacobo Apostolo; similique illa unica unio sufficiens significat effectum hujus Sacramenti: ergo etiam sufficit ad valorem ejus.

14. Nec obstat Concilium Florentinum, ac Rituale Romanum, que exigunt septem, vel saltem quinque præcipuarum partium unctiones. Nam haec loquuntur